

61. — NĂM THỨ HAI

Thứ sáu 25 Août 1938

PHONG-HOA

16 TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU 7 XU
TRANG

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

ADMINISTRATEUR
PHẠM - HỮU - NINH

GIAO-DỤC TRONG DÂN QUÊ

LỄ ĐỒI VỚI NGƯỜI CHẾT

Dùng hoa quả và nước mưa

Kỳ trước, tôi bàn về điều "lễ" đối với người sống. Những điều lê đối với người chết cũng cần phải theo cho hợp với xã hội mới ngày nay.

Hiện giờ, chả có ở thôn quê, trong khắp nước đâu đâu đối với người chết vẫn còn theo một thứ cỗ lễ rất phiến phác, rât lô-lảng mà nếu người chết quả thực có linh-hồn, thì linh-hồn người chết cũng phải tức cười, khó chịu....

Dùng bàn giao với những điều xâ-xó, khó hiểu, chỉ nói ngay đến vật

phầm dùng để cúng tế, ta cũng thấy ta làm một việc vô ý nghĩa, trái với lương tri.

Vì linh-hồn là tinh-túy của con người. Cái phần thiêng-liêng ấy khi đã rời bỏ xác thịt lại chốn địa ngục vật-chất mà bay lên thế-giới linh-linh, thì có lẽ chỉ hồi-tưởng đến cái đời hồn hình cũng lây làm ghê tởm. Chả thể mà đạo Phật dạy ta lu luyện cho linh-hồn được tối cõi Nát-bán, không phải trả lại cái đời thực chất nữa.

Thế mà nay ta kỷ-niệm cái ngày linh-hồn được thoát tục bằng những thứ phi cao mà người sống cũng phải cho là ngây, thì phỏng linh-hồn người chết còn dám tới gần mà hiêng được chăng?

Phải, những thịt trâu, thịt bò, thịt đé kia ta bày ra đây cho ruồi bâu thi bầy, chứ xin ta đừng tự dối ta, ta đừng dối các linh-hồn thanh-khết kia rằng ta làm như thế để tỏ lòng kính cần hay hiếu thảo!

Lại cùng rượu nứa-mới vỏ lý chó. Rượu là một thứ thuốc độc làm cho bao người sống mất trí thèm, mất hòa hợp trong sự giao-tế. Thế mà ta dám đem dâng linh-hồn, thì tôi không còn thể tưởng-trong một sự gi trải với điều lễ hơn được nữa. Thế mà ta dám nói liều: « phi tiêu bất thành lê » được đầy (tôi không cần bắn đến cái ý nghĩa sâu-xa của một bức tranh Đông-Sơn vẽ để tỏ lòng khinh bỉ sự uống rượu).

Điều gì ta biết là không đúng, là trái với sự kinh cần thì ta phải bỏ phải phả.

Vậy ta còn đợi đến bao giờ mới dám cải-cách sự té-lê, cúng bái. Còn đợi đến bao giờ mới vứt những mảng thịt trâu, thịt lợn máu chảy nhênh-hại làm tẩm đên cả con mắt người trân-tuckia di, mà đem hoa quả thom thoảng thay vào.

Còn đợi đến bao giờ mới chịu phế những nước rượu nồng-nực hơi men làm cho anh em say xưa

rồi chửi nhau, đánh nhau, giết nhau ở trước mặt tổ tiên!

Ta phải phế ngay cả mà dùng nước mưa trong sạch của đồng Tạo-hoa tối cao ban cho ta để kính dâng lên linh-hồn thì mới là hợp lễ, thì mới đủ tỏ lòng thành kính.

Ta còn ngăn-nại gì nữa. Thầy Không cũng dạy ta như thế. Vì thầy bảo chúng ta đối với quỷ thần phải kính mà xá ra.

Thế mà ta đem thịt, cá cùng rượu men cùng quỷ thần thi là bất kính.

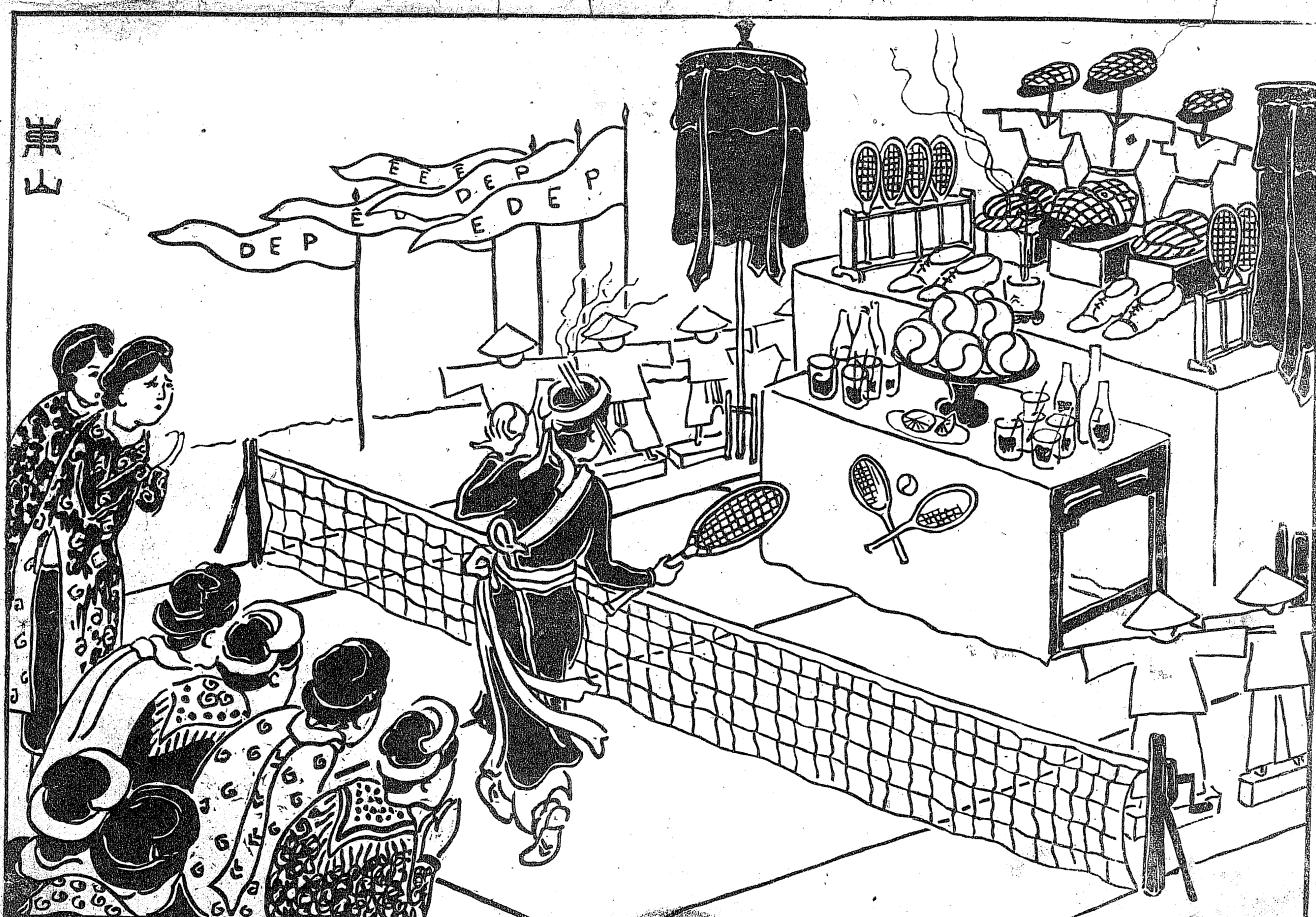
Ta coi quỷ thần như ta, nghĩa là cũng ăn thịt, cá, uống rượu như bọn ta, là ta muốn các ngài gần ta, hay ta muốn gần các ngài.

Vậy thì trong buổi đời mới này, ta cải-cách sự té-lê như tôi vừa bàn, thì không những ta làm một sự hợp thời, hợp tâm-lệ, mà ta còn làm theo lời dạy của đức Không nữa.

Cải cách mau mau. Chớ nên do dự!

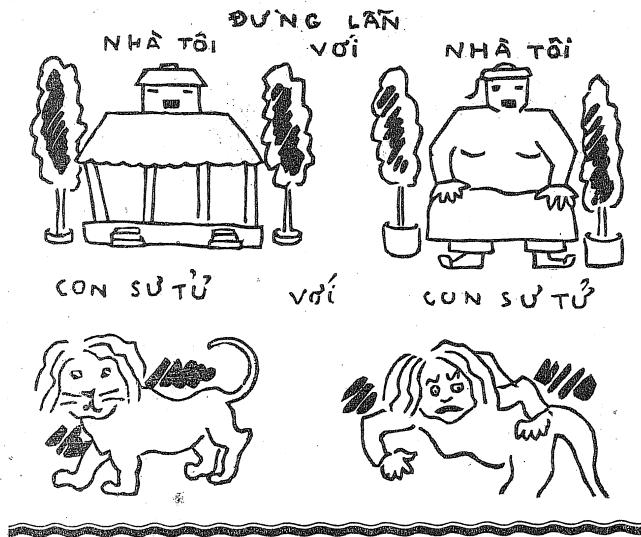
NHÉ-LINH

MỘT Ý KIẾN HAY ĐỀ SÂN QUẦN PHỤ-NỮ KHỎI BỎ KHÔNG

Dùng sân quần phụ-nữ làm chỗ lập dàn để các tiểu thư nhảy múa tี sống những ông bà Mạnh-thường-Quân đã giúp tiền xây sân ấy.

(Theo ý của Phó-Chi ở Dân-Báo)

TUẤT TRUYỀN HỒN BUỒM MƠ TIỀN

Quyền *Hòn buồm mơ tiên* là quyền truyện thứ nhất của Tự-lực văn đoàn và lại là quyền truyện thứ nhất của ông Khái-Hưng.

Lời viết quyền truyện này có hai cái đặc-sắc khác nhau lối viết truyện xưa nay.

Tác-giả không có tả cảnh rườm rà, chỉ một vài nét chấm phá thanh-dạm như những bức thủy-họa của Tàu; cảnh trong truyện nghiêm vé nào là tùy theo tâm hồn của người trong truyện và cảnh đối với người có liên-lạc dịp dâng và linh-dộng.

Tác-giả không cố bàn luận lôi thôi: ông khéo đem một vài điều nhận xét tinh vi, một vài việc sảy ra thích đáng để phô diễn tâm-ly những nhân vật trong truyện một cách tự-nhiên và rõ-rệt.

Vì hai lẽ đó nên truyện *Hòn buồm mơ tiên* có vẻ hoạt-động, xem ham mê từ đầu tới cuoi; độc-giả trưởng chừng như được cùng với người trong truyện cùng sống cái quang-dài diễn trong truyện.

Hòn buồm mơ tiên là một truyện tình dưới bong-tù-bi, một truyện tình cao thượng và trong sạch của đôi thanh-niên yêu nhau, « yêu nhau trong linh-hồn, trong lý-tưởng » như lời tác-giả nói. Tác-giả đặt câu truyện vào trong một cảnh chùa ở miền trung-du Bắc-kỳ và khéo phô

diễn những vẻ đẹp thiên-nhiên của miền ấy khiến ta đem lòng yêu những cảnh dồi sông nó khác cái cảnh « bùn lầy, nước đọng » của miền hạ-du phẳng lỳ mà buồn tẻ.

Lại thêm được lối văn giản-dị, nhanh nhẹn, vui vui vẻ mà làm cho người ta cảm-dộng vô ngần — cái cảm ấy là một cái cảm nhẹ nhàng, vui lẩn buồn tựa như những ngày thu nắng nhẹ diêm mửa thưa.

Hanoi, 27-tháng 7-1933

NHẤT-LINH

ĐỌC NỬA CHỪNG TRUYỀN « NỬA CHỪNG XUÂN »

Ngọn bút nhà văn khéo vẽ vời,
Sự đời nắn nót mãi mà chơi.

Nửa chừng xuân khiến người thương,
cảm...

Một truyện thu bao vẽ khóc, cười.

Ép uồng se bừa duyên cậu Lộc,
Giờ giang dày dặn kiếp cô Mai.

Khái-Hưng cao hứng còn xoay nã..

Họa phúc tranh quyền cả cụ Tròi...

H.M.T. Haiphong.

BÁN 50 XU

GIÁ HẾT SỨC RÈ
tặng thường nhiều
lần cho người đọc

Ở NƠI NÀO CŨNG CÓ THẺ MUA ĐƯỢC
NHỮNG THỜI-KỲ TRONG-ĐẠI CỦA NƯỚC
VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

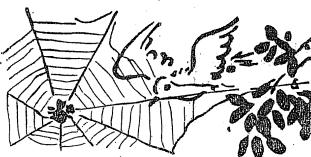
Những sự thật-thực về nước Nam ngày nay
Một quyền sách sáng suốt, linh-hoạt, nghiêm-cửu kỵ-lưỡng
240 TRANG, 140 BỨC ẢNH, BÌA BA MẪU RẤT ĐẸP
thực là một sự gắng sức trong việc
ăn-hành chưa từng thấy ở Đông-Dương

tù' nhở...

DU LỊCH...

CUỘC...

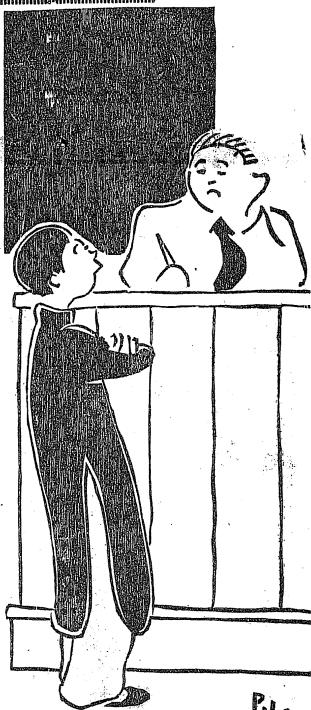

Con nhện chǎng-to.

Hóng mát ngoài vườn buồm sớm
tinh sương là cái thú riêng của những
người ngủ ít. Ngon gió nam sẽ lay
động mái tóc, tôi đứng dựa vào cây
nhân, nhìn lên chùm quả nặng chiu,
không lo, không nghĩ, để mình sống
như gocnhân không hồn.

Bỗng tôi giật mình: một con nhện
đen to sa xuống trước mặt tôi. Đó là
một cái diêm gờ, các cụ ta dạy thế,

Tranh dù thí số 85

nhưng tại sao là một diêm gờ, tôi nghĩ
mãi không ra. Sau tôi nhớ lại người
Pháp họ cũng cho trông thấy nhện
buổi sớm là diêm xấu, tôi mới như
người tỉnh mè: đồng-phuong với tây-
phuong gặp nhau ở thân con nhện này.

Tôi phát-minh được một ý-kien
quan-he cho sự dung-hòa hai văn-hoa
Âu, Á, đương trường-tượng tôi có công
tới với xã-hội, nhân-quản, thì con nhện
đã thu to kéo mình lên mạng. Cái
mạng làm có vẻ công-phu, tì-mí mà
xếp-dặt một cách thông minh: chằng
tứ ở cành cây này sang cành cây khác
như chấn lôi hay con ruồi muỗi đê dê
thu dùng những con bọ đi tìm mồi.

Giữa lúc tôi tấm-tắc khen cái xảo-kỹ
của con nhện khéo xếp cảnh, vụt
thoảng qua bóng con chim sâu theo sau
tiếng cảnh dập sô: cái mạng nhện bao
công trình mới se nén đã tan-tác trong
không trung, chỉ còn vướng trên cành
máy sợi to trắng. Tôi ngo-ngoân tiếc,
như tôi thường tiếc những công cuộc
lớn-lao của những vĩ-nhân trong những
đảng vĩ-nhân chỉ vì cơn gió nhỏ mà
đỗ nát.

Con nhện sa xuống đất, nằm ẹp một
lúc, tự nhiên bồng-dậy, lê dì thật
nhanh, trong chớp mắt không thấy đâu
nữa: có lẽ anh hùng đi tìm nơi náu
hình đê đợi thời.

Con ruồi chết.

Chỉ may cho hai, ba con ruồi mắc
vào mạng đắng lê thay phải chôn trong
bung-nhện, nãy rơi xuống đất, cát bụi
dán-dán phủ lên, sẽ được yên-mộ đẹp
máy dưới đám cỏ xanh.

Tôi đương vo-vẫn nghĩ đến chí-khi
tang — bồng của những ông đồ nho
quanh-quần ở đình-làng, mộ-tồ, bận
về cái thó lợn; hay miếng phao-cầu,
máy con kiến ở đâu-lại, đã chầu cá vào
một con ruồi chết, như ra tinh thương
nhớ chi đây! Có khác gì đám ma nơi
thôn-dã: xác người chết tro-vơ ra đó,
mà họ đòi náo thịt, náo sôi, hạch-sách
quá quan-tham, lại nhũng. Cái tình thương
trong người thiên-cô của họ thật là

TỰ-LỰC VĂN-DOÀN

SẮP RA

HỒN BUỒM MƠ TIỀN

Văn hay! Vẽ đẹp! Một quyền
sách quý. Bìa vẽ màu. Giấy 150
trang. Giá 0\$40

Ai muốn mua gửi thư
trước khi in xong sẽ
gửi theo cách tinh
hỏa giao ngan.

Có in riêng 300 số
giấy tốt đặc biệt

ANNAME XUẤT-BẢN CỤC XUẤT-BẢN

P.Loc

I.Thay — Anh có tai đê nghe, mũi đê
ngửi, mắt đê trông. Thê anh có gì đê
ném?

Trò — Bầm thay, một cái bánh tay và
máy miếng súc sịt!

Ngày 1er Septembre 1933

là ngày khai trường **THANG-LONG**

Số 9 và 11, Phố Hàng-Cót — HANOI

Các học-sinh nên chú-ý,

NHÀ-TRƯỞNG ĐÃ CHÍNH-BỐN, KHUẾCH-TRƯỞNG VÀ HÀ TIỀN
HỌC-PHÍ NÊN ĐỂN XEM BẰNG YẾT-TUẤT NHÀ-TRƯỞNG

PHẠM-HỮU-NINH
Directeur fondatice

NGUYỄN-LƯƠNG-TẨM
Lecteur des cours directeur
Directeur des cours

...đến lón

QUANH...

giống cái tình thương con ruồi chết của lũ kiến cỏ. Tôi càng nom hành-vi của lũ kiến lúc đó lại càng rõ cái tình thương nhau ấy.

Huyết chiến.

1. Hai con trong đám kiến, rời cái thây ruồi, nhanh nhẹn bước đi, mỗi con một ngả. Một lúc, quẩn quại trên mặt đất, một lũ kiến lừa kéo nhau từ-từ tiến lại. Bên thấy ruồi còn nấm, ba con kiến đương chui đầu vào nhau, mấy cái râu động-dậy luôn như thi-thâm bùn-tán. Bỗng một con rời ra, đi thẳng đến lũ kiến đương đi lại, giơ râu ra như chào. Rồi chua dày một phút, lũ kiến lừa đã tè-tựu chung-quanh cái thây con ruồi: con bậu vào chân, con cắn vào cánh, cái thây từ-từ nâng lên khỏi mặt đất... Dưới con mồi mây con kiến tướng oai-vệ, lũ kiến quần sấp sấp tha mồi về tổ, hống một đoàn kiến vàng ở sau cây nhân dô rìa, kéo nhau đến vây đám kiến lửa. Mấy con hàng-hái nhất, vào gần thây ruồi, giữ chặt lại. Đám kiến lửa, bị xung-đột một cách bất ngờ không kịp chống cự lại, cháy rực ra mỗi con một nơi. Nhưng mấy con kiến tướng lửa, hùng hổ nhẹ hai cái răng cửa chạy sẵn lại cắn những con kiến vàng đang hàng-hái, làm cho những quân kiến lửa quay lại giúp đỡ.

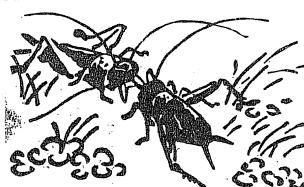
Lúc đó xảy ra một cuộc chiến-tranh rất hung tráng, mãnh-liệt, ..., ngoảnh mặt trông ra chỗ cỏ xanh, cỏ vẻ êm-đềm hơn. Nép dưới lá cỏ, mỗi con dễ dàng đương cánh gáy như ca-tụng cái vui ở đời.

Tôi sẽ lật lá cỏ, thấy con dễ cái đứng bên: cái cảnh gia-dinh lạc-thú vô ngăn, trời hè đã rieng phần cho loài người tự cao, tự đại. Lòng ngòi vực hòa-bình của tôi vì cái cảnh ấy tan di-mắt.

Bên kia đám cỏ xanh chót có tiếng dế khác gáy. Tôi vui và tự nghĩ: đây là tiếng hường ứng khúc ca-tụng hòa-binh của con-dế ban này. Tiếng gáy

...VŨ-Ờ'N

mỗi lúc một gàn, — con dễ ban này cũng đương cánh gáy đáp lại, nghe trong như tiếng đòn tháp-lục.

Tôi cố ý nhìn kỹ: bên cạnh con dễ cái, hai con dễ dực đương do-răng cắn nhau dữ-dội.

Đám kiến kia cắn nhau vì tranh mồi, hai con dễ này cắn nhau vì tình...

TỬ-LÝ

Tranh dư thi số 86

TỰ-LỰC VĂN-DOÀN

SẮP IN

VÀNG VÀ MÁU

của
NGUYỄN-THẾ-LỦ

Truyện bí mật
dường rừng

ANNAM XUẤT-BẢN CỤC XUẤT-BẢN

Lý Toét uống nước chanh — Quái mìn
ngậm cái đầu tôm mà nước đi đầu mắt
cả ?

NỘI HÓA
chemisette de tennis

Rất đẹp — rất bền

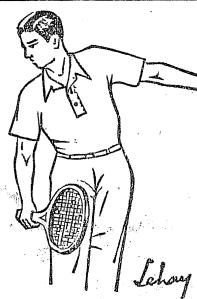
Áo cài khuy giá. . . . \$20

Áo có fermeture éclair. 1.70

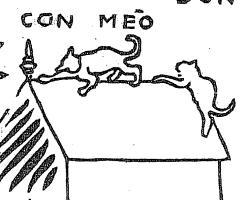
HIFI DÉT

CỤ-CHUNG

100, Rue du Colon, — HANOI

ĐƯNG LÃN

CON MÈO
với
CHIM CHUỘT

CON MÈO
với
CHIM CHUỘT

THƠ MỚI

TRÊN ĐƯỜNG VỀ

Chiều thu. Sau rặng tre xa, mặt trời
khuất bóng,

Ánh vàng còn rái-rác trên cánh đồng
xanh rộng.

Đám mây chiều trắng sám dâ nỗi ở
chân trời,

Từ xa lại, gió thu làm man-máu lòng
người.....

Đây, lũ bé dắt trâu về, nói cười vui vẻ,
Kia, trong ruộng lúa xanh rì mây eó
gai trê

Như thấy lòng xúc động trước cảnh
mênh-mông,

Cắt giọng ngày thơ mèo một khúc
vang lừng

Làm át cả tiếng dế bắt đầu kêu ra-rà,
Và tiếng sáo riệu cao vu vu nghe rộn-
rã.....

Trong lúe ấy, bước chân thoan-thoát
ở trên đường,

Một người, ngắm cảnh, trong lòng
hồi hộp lạ đường !

Người ấy vui sướng nhất trong các
người vui sướng !

— Nếu trên đời có thể sướng vui như
ta trưởng.

Vui sướng vì dẳng-dẳng chờ đợi bảy
năm qua,

Xa-xôi, ngày nay mới được trở lại
quê nhà !

Vui sướng vì lại được nhìn túp lều
tranh nát

Mà trước vợ chồng vẫn thường đếm
thanh ca hát !

Vui sướng vì lại nhìn miếng đất trồng
rau

Mà trước nắng mưa chẳng quản làm
lung nuôi nhau !

Vui sướng vì lâu ngày vợ con không
gặp mặt

Mà trong mấy thu tầm hơi cũng đều
vắng bặt,

Bây giờ được trở về với vợ trẻ, con
thơ

Mà quên ngày khô trước, mà tìm буди
vui xưa !

Người ấy bước đi, trong lòng nỗi vui
chan chứa,

Nên quên... quên hết, không còn nhớ
qua gi nữa !

Mà nhớ làm chi hồi nức là bấy lâu
nay :

Lạ từ người, từ vật, lạ đến cỏ, đến cây !

Ngày tháng phôi-phai trong chốn hang
sau, rừng rậm.

Hay ngồi rũ trong tù, khóc lòng sầu
một tăm.... !

Nhưng đến nay, cái hối ấy thực đã
qua rồi,

Quên hết ! Trong lòng chỉ còn những
nỗi vui thôi.

Vui sướng quá, người ấy vui tưởng ngay
như trước mặt :

Kia vợ, kia con, cười mà rung rung
nước mắt !

NGUYỄN-VĂN-KIỆN

Eclair Photo
studio Electrique Moderne
Ouvert de 7 à 21 heures

ĐẠI GIẢM GIÁ TRONG THÁNG AOUT

Ảnh phóng 30x45 || Portrait nőa người 25.00
cả người 2.50

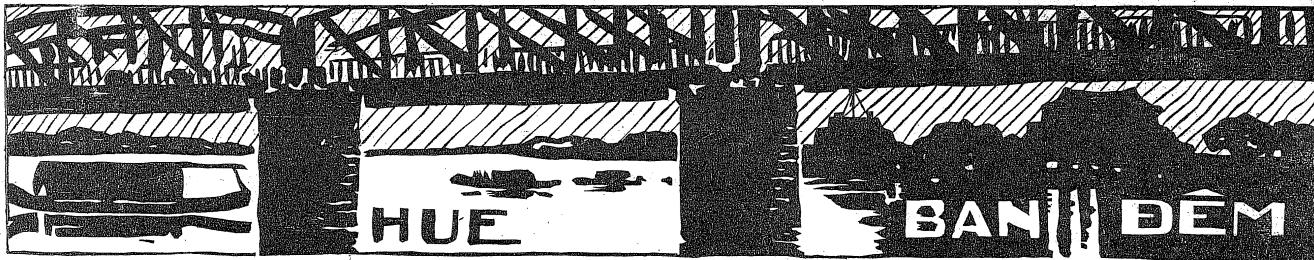
Công việc làm cần thận lại có Mỹ-thuật

Travaux Amateurs || Exécution rapide, glaçage à la
machine. Bordure dentelée.

Kiểu nhà lối tối-tân

Về kiểu nhà theo luật vệ-sinh thành-phố Hanoi trong 16 năm nay. — Bản-sở đã
vẽ được 225 cái kiểu nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh, vây trùm khi các ngài
định làm nhà, xin kính mời các ngài lại Bản-sở xem dù 225 cái kiểu đã vẽ
ấy thì các ngài sẽ được vừa ý và sẽ có ngôi nhà xinh đẹp hơn hết. — Tình
giá rất hạ để ta các ngài có lồng tin yên nghe về của Bản-sở trong 16 năm nay.

NHUẬN-ỐC
TOUT POUR ARCHITECTURE
168, Rue Lê-Lợi, — Hanoi
= (Gần trường Thể-Dục) =

...Những phong cảnh đẹp: giòng sông Hương trong và mát uốn khúc dưới chân dồi thông, các cung điện tráng lệ trong Hoàng-thành, các cô lăng lăng-lê, và nhất là cái thi vị buồn rầu, man-máu của những đèn dài rêu phủ, gọi cho ta nhớ lại cái thời rực-rỡ, long-lanh đã qua — tất cả những cái đó đã làm cho kinh thành Huế trở nên một nơi danh-thắng hữu-tinh đối với các nhà văn-sỹ và các nhà du-lịch.

Nhung người cái phong-chánh ấy, người ta đến Huế cõi để trống, ngâm và yêu mến các cô gái Huế áo mài, quần trắng, dù-dàng-tiếp-phép — có cái tiếng nói êm-ái, ngọt-ngoà, có cái, nụ cười kín-dáo và tinh-tu.

Ai ai đến thăm Huế, cõi ao ước được hưởng cái thú di thuyền ban đêm trên sông Hương — cùng với một cô mị-nhẫn, để nghe những điệu hát nô-nàng hòa với tiếng đàn bầu than vãn... — Cái thú vui có lần chút buồn thương tiếc ấy — trên giòng sông Hương êm đềm chèo bến cạnh các thành-quách, lầu-dài cũ — làm cho khách chơi đêm trường-tượng các cô ca-nhìn, ngồi trước mình là những trang thiếu-nữ trang nghiêm, màn che, mà bao nhiêu nén trong các cung điện thâm-nghiêm mới gây nên được cái vẻ dài-các, phong-ưu, những dáng điệu cao quý, thanh-nhã. Khách lui xuống nhè nhẹ có ấy là những cô có tấm lòng trong sạch như bông tuyết mà cái cảnh ngộ éo-le đã bắt buộc dân thân di lân-ca-nút, mang cái nỗi khốn-sở, oan-irre suýt đời.

Có biết đâu! Có biết đâu cái phong-nhã, tình từ ấy phẫn nhiều chả là cái bẽ ngoài, mà xét đến nguyên nhân của cái đổi báu thanh, sắc ấy — ta sẽ thấy những sự đặc vong tối tăm, những sự ham muốn đê tiện...

Ít có mấy người thực như khách chơi đêm đã tưởng-tượng, nghĩa là thanh cao đôi chút, chỉ vì bạc phận mà phải đem câu hát, tiếng đàn để diễn bày tâm sự u-uất trong lòng. Còn phần nhiều cũng như các cô gái bán dâm khác, đêm mình trong chốc lát đổi lấy đồng tiền.

Tài « Huế... ban đêm » này không phải là một bài phỏng sự về mãi dâm ở Huế, như bài « Hanoi... ban đêm ». Đây chỉ là một bài cảnh ban đêm ở Huế, mà người viết bài thuật lại, mấy nửu đời của một vài cô Huế lăng man, phong linh... diễn ra trong những đêm đầy cái thi vị man-máu của khôn-sông Hương, núi Ngũ-

VIỆT-SINH

Một cô lăng-mạn.

Cô Ch.. ở Bạch-hồ là một cô gái mà lăng giềng ai-ai cũng khen là một cô ngoan-ngoân, nết-na, con nhà lương-thiện, nè-nép — mà nè-nép, lương-thiện thực: mấy đời trước, ông, cô, tôi, nhà cô đều chiếm một địa-vị lớn trong quan-trường. Cha cô hiện thời cũng là một thầy hán có danh vọng, — mẹ cô trước là một « mẹ » nổi tiếng về tài và vẻ sắc, nên Ch.. đã hưởng được cái sắc đẹp mặn-mã, cái vẻ phong-ưu, dài-các.

Tôi thấy nhiều hôm mà cô lê hông nào cũng thế, trong cái giờ mà mọi người con gái khác di chuyển nhanh hay trọng nom bếp nước, thì cô Ch..

lại ra ngồi ở một hàng nước cạnh nhà. Mả cô đánh phấn, ăn mặc trang sức như một người qui phái sắp đi dự tiệc. Cô ngồi ở hàng nước, nào có việc gì đâu, tôi chỉ thấy hai mắt cô dăm-dăm nhìn, liếc các người qua lại, thế mà hôm nào cô cũng chịu khó ngồi từ bốn giờ chiều cho đến lúc người làm ở các công sở về hết rồi mới chịu đứng lên.

Cô ngồi đó làm gì? Tôi dò hỏi một người gần đó thì này anh thợ ruộng cho chí anh dì câu nghe chỉ trả lời :

— Cô nó con nhà tú-lé, lương-thiện, thày dừng hỏi như dứa, người nhà họ biết có khi xảy ra chuyện không hay.

Câu dọa nạt ấy, tôi lại nhớ đến mỗi lần tôi theo cô Ch.. khi mặc áo mùi xanh, khi mùi trắng, khi mùi « be » giạo trên con đường lèn Nam-giao, lèn Ngự-bin là những con đường vắng-vé, khách di đêm hay thò th(___ ở) dê dòn gái di ngang lúc xế chiều.

Cô Ch.. ra ngồi hàng nước để làm gi?

Cô Ch.. giao lèn đường Nam-giao, Ngự-bin lúc ban đêm để làm gi? Phải chẳng cô lăng-mạn di ngầm trống, ngầm cảnh, hay cô di tìm khách chơi đêm?

Không còn nghi hoặc gi nữa, tôi quả-quyết cô Ch.. là một gái di ngang, hiềm vi nỗi cô tự kiêm lây khách chử khồng nhờ những anh ma-cô làm môi-giời nên it người biết.

Biết cô rồi chắc cũng dễ như mọi gái bán dâm khác, chỉ khô cho người chưa biết cô ở địa-vị nào trong xã-hội mà thôi.

Buổi chiều ấy, trời có trăng, tôi quyết gặp cho được cô Ch.. nên sau bữa cơm, tôi liền lên Ngự-bin theo thâm một mình ở đó. Quãng một giờ sau, một chiếc ô-tô đi lại: xe cô Ch..

Tôi liền tiến lại gần, nở một nụ cười rất xinh, rồi ngả mũ chào, cô Ch.. cũng tươi cười đáp lại.

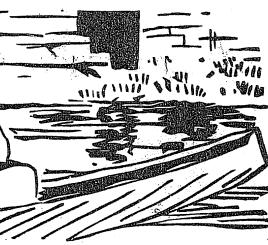
Câu truyện thế là bắt đầu: trước cô còn giữ vẻ thận-thò, e-lệ, rồi sau câu truyện đậm-dần, cô cũng tỏ ra vẻ thản-mặt tự nhiên lắm.

Một lúc sau, cô Ch.. chắp tay xá tôi, bước lên xe một cách lật-dắt vì cô thấy bóng một người di xe dap ở đường xa lại. Có lẽ là người đã hẹn cô ra chỗ này chăng?

Cô có khách, tôi hành trồ vè không xong câu cô Ch.. nói trước khi lên xe, tôi còn nhớ, mà tôi cũng phải dỗ tám dẽ nhó.

— Ngày mai, em xin đợi thày ở nhà em, nếu thấy không lời thi biếu cụ lái đò đậu ở bến Phú-văn tôi gọi em sẽ di.

Câu nói của cô Ch.. đối với câu dọa tôi của láng-giềng cô mắng hôm trước, làm cho tôi phải tức cười... Đó, con nhà nè-nép!

Chiều hôm sau, tôi ngồi ở mui đò, chiếc thuyền từ-từ di, lướt trên làn sóng lắn, bóng trăng rung động, tan ra như giải những hạt minh châu lóng-lánh. Hai bên bờ, cây-cối um-tum, lối-tầm. Một vài tia sáng lọt xuống, soi rọi mái kè của một vài căn nhà yên tĩnh trong vườn.

Qua cầu Gia-viên một quãng, người lái đò ghé thuyền vào một cái bến gạch dài lòng lở nhiều nơi.

Cửa ngõ nhà cô Ch.. đã hiện ra trước mắt: một cái cổng ngày-nga, vĩ-dai. Nếu tôi quên cô Ch.. thì tôi phải nhận đấy tức là cửa ngõ của một Ông Hoàng, bà Chúa hay cửa một cụ thượng nǎo.

Anh lái đò, theo lời tôi bảo, bước lên bờ, đẩy cửa di vào, có vẻ mạnh bạo, quen biết lầm, khác hẳn một người dân cũng như anh mà di vào cửa ấy, tôi chắc thế.

Tự nhiên, tôi nhảy lên bờ, rồi theo hút anh lái đò.

Đi qua lùn cửa ngoài, đến một con đường đất rất sạch sẽ ngoặt ngoéo về phía tay trái trong một cái vườn

chuối rất rộng.

Tôi càng di vào bao nhiêu, càng thấy ghê sợ bấy nhiêu: chỉ có đàn chó của mấy cái nhà lá ô tận gốc vươn sô ra sủa. Lạ! anh lái đò di đầu mất?

Qua hết vươn chuối, tôi đến một cái nhà, chung quanh cây cối to lớn rất um tùm, cái nhà ấy trông tựa tựa như một cái dinh thự kiểu cổ hay một cái chùa.

Lúc đó, cô Ch.. và anh lái đò đã từ phía trong bức tường bước ra, thấy tôi Ch.. tươi cười nói:

— Giỏi hè (nhỉ)! Anh mà cũng biết đường vò tận đây?

— Sao lại không biết, vào dòn em đây. Tiếp theo câu nói của tôi Ch.. nhoèn mièng cười, hai mắt liếc một cách rất tinh, đưa tay lên khẽ dụng vấp mả tôi tỏ ra cách dùa bỗn của cặp nhân tình biết nhau dã lâu ngày.

Ở dưới dò xuôt đêm hôm ấy, tôi cố tìm cho biết vì sao một người con gái như cô Ch.. mà phải di đêm. Song, cô Ch.. thật là một gái rất quen nghè, nén cô tìm những câu nói láng hay trả lời tôi một cách rát rao nhã khôn ngoan, vẫn giữ được vẻ kín đáo của thân-thề cô:

— Em thiết trỗng, bày chử chúng ta chỉ nên biết đến ái-tinh, chử biết đến thân-thề, em xét ra thật là vô ích

— Đành vậy, nhưng nếu em kề ra thì cũng là một câu truyện lý thú...

— Anh! Chúng ta cứ được sống luôn một cách êm-dềm như di, thì hả tất phải nhớ đến truyện chi nữa.

Rồi cô cất cái tiếng trong mà thanh ca bài nam-ai... ý chừng súc cảnh, sinh tình, cảm-motion vì thân-thề, nên cô cố ngăn ra cho diệu hát lèn bồng xuống trầm. Tôi nghe cô hát mà buồn rầu, thương tiếc lạ, cầm lấy tay cô, ghé bên tai gạn hỏi, cô cũng vấp cùi tắc đầu...

— Iờ mờ sáng, đò lại ghé vào bến, tôi tiễn chân cô với lại ba đồng.

Mấy phút cuối cùng, trước khi từ biệt, anh lái đò vừa chèo, vừa nói với tôi:

— Thầy coi, cô Ch.. thật là con nhà tú-lé, chỉ hiềm khòng có tiền tiêu sài nên cô nói (ấy) mới di...

— Anh nói la! Chả có lẽ nhà cửa như thế, bố mẹ như thế, lại không bao nỗi đời cô ấy hay sao? Chắc vì lẽ khác....

— Khốn cha cô là ông phán thi lưọng lậu chỉ dù chỉ tiêu trong nhà, chử lấy dâu ra thừa thãi để cõ nó sài những truyện vô ích, phần ông nó cõi ở nhà dâu, làm ở tỉnh xa tè mà.

— À! Cha cô ấy ở xa, mà cô ấy không có tiền sài..., tôi hiểu rồi.

(Còn nữa)

THÁI-HỒ

TẤT CẢ NHỮNG NGƯỜI VIỆT-NAM THÔNG MINH

Có lòng tự-cao về nước mình. — Biết lo đến tương lai. — Hay lưu-tâm đến lịch-sử nước nhà.

ĐỀU NÊN ĐỌC

NHỮNG THOI-KỲ TRONG-DẠI CỦA NUỐC VIỆT-NAM TRONG LÚC HỒI-XUÂN

240 trang, 140 bức ảnh

50 XU

...từ cao đến thấp...

Thơ từ tuyet

Sư ông trung số

Rõ khéo! Giờ chơi lâm vồ ngóng!
Tinh cờ hai vạn hiển sur ông.
Năm xưa biết thế ta tu quách,
Trung số rồi sau sẽ lộn vòng!

Phong dao mới

Trời ơi, đời thưa nhà ai,
Sư ông đánh số trung hai vạn đồng.
Trách trời chơi ác, chơi ngóng,
Nở dem bạc trắng thử lòng nhà sư.
Nhà sư vỉ lờ dường tu,
Bé lái bê từ; virt mõ quang kinh.
Làm cho quả phúc tan tành,
Cái tội tây dinh trời buộc cho ai?

TÚ-MÔ

Lòn cho động-dậy, phải đi!

Số đầu của báo « Xứ-sở Annam »
đã hàng-hai bàn về chữ thiến... tiến
về xứ-sở. Cái co-quan mầu-nhiệm
binh-vực cho quốc-hồn, quốc-túy của
ta ấy lại hùng-hồ bàn về chữ đi,
nhân nói rằng:

Muốn cho họ biết ta động-dậy,
ta phải đi.

Rồi từ bấy đến nay không thấy
tin tức gì, những người có lòng ngò
vực và lý chí trưởng báu ấy... không
động-dậy nữa, không đi nữa, đứng yên.

Muốn phả đồ cái lòng ngò hão đó,
ông Tôn-thất-Binh cùng bọn đồng chí
với ông ấy định nay mai mở một
cuộc di bộ từ Hanoi và Hué để thiến-
hạ biết rằng bọn ông có động-dậy,
cô dì.

Nghe đâu, ông Phạm-lê-Bồng sẽ
được cử đi tiên phong để đốt pháo,
rồi đến ông Đặng-phúc-Thông đốc
thúc bọn đồng chí kéo một xe đài
của xứ-sở cho ai nấy đều biết rằng
« Xứ-sở Annam » không bao giờ
không nhớ đến đất nước nhà.

Trong đại-diện có nhiều những nhà
sẽ có tiếng là nhà diễn-thuyết trứ
danh, có thể nói « nỗi đồng nǎu éch »
và « bẩm mảng bác mǎm » rất nhanh.
Đi đoạn hứa sẽ có ông Phạm-Tá, thơ
ruộm, đê tùy gió mà phát cờ, ông
Nguyễn-Xiển, khoa-học cử-nhan đê
tinh-toán xem di và động-dậy như thế
có thể tới Hué được không.

Nếu sự đờ mà thực, chắc báo Nam-
Phong sẽ cho là.. một cuộc di bộ
không tiền khoáng hậu.

MỘT BỨC TRANH, MÃY CÂU THƠ

Ngacrai

Tiền thư cầu Lim — Chúng em là gái thôn quê
Lấy đâu cặp mắt bùa mê hối chàng?
Công tử Hanoi — Nàng đừng nói nhún náu nàng
Chẳng tình, cũng tiếng gáy làng cầu Lim.

(TÚ-MÔ)

Ông Hoàng-Tâm.

Ông Hoàng-Tâm diễn-thuyết về văn-
hoa cũ và văn-hóa mới ở nhà hội
Khuyển-Học Nam-kỳ. Thực là một
văn-dè to tát.

Nhưng có lẽ ông Hoàng-Tâm có ho
nhìn cù bảng Hoàng, nên ông công-
kích Khoa-học hằng-hai lắm.

Ông bảo Khoa-học không thể giải
thích được mọi vật ở đời. Ông nhìn
thỉnh giả, tự hỏi rằng: « tại sao người
ta lại phải ngủ? » ... nhất là lúc ngồi
nghe diễn-thuyết? Rồi ông buôn thô
đài mà than rằng:

« Con mắt người ta tại sao mà
thấy? ... nhất là lúc nào thấy thính
giả nghe diễn-thuyết ngủ gần hết.
Vâng, ông nói đúng lắm, Khoa-học
không giải thích được những điều
ấy... ông cũng vậy.

Ông lại quả quyết kêu: « máy-móc
chỉ làm hại cho nhân loại: gáy nạn
kinh-tế, nạn thất-nghiệp ». Nhưng có
lẽ ông quên, ông không nhìn thấy cái
mù của ông, cái bộ quần áo của ông vì
có máy-móc mới có. Rồi ông ung-
dung lấy điều thuốc lá, rút cái bri-

quet, máy hút thuốc, bắt lửa châm...
thật là máy-móc làm hại cho ông.

Rút cục lại, ông hò-hào nêu duy-
trí văn-hóa cũ và bài-xích văn-hóa
mới..., nêu giờ, và đời cũ sơ, khúm-
núm giử lấy lê-nghi... mà nhất là
không nên diễn-thuyết (một cái hại
của văn-hóa mới).

Diễn-thuyết xong, ông trở về, quên
mắt không đị bộ như cõi nhân, lại
lên xe hơi của cái văn-hóa Khoa-học
chỉ làm hại cho nhân loại.

Rồi đây, phong trào bài-xích văn-
hoa mới lan ra ngoài Bắc, biến đâu,
ta không được nghe ông Tôn-thất-
Binh, ông Phạm-lê-Bồng diễn-thuyết...

Còn vấn-đề duy-trí văn-hóa cũ, xưa-
ta đã nghe thấy ai nói rồi! Nhưng
câu quốc-hồn, quốc-túy như còn đồng
vọng bên tai những người yêu nước
(nước sông Hương) yêu non (non
Ngự-hình).

Ông Mỹ-Tử

Mới thoát nghe tên đã tưởng là một
bậc vi-nhân trong đám vi-nhân Qui-
cốc-tử, Thần-cốc-tử, Tú-Lý tử, Nguyễn-
văn-Vinh tử,... Lốc-cốc-Tử, Ngố-cử.

Nhưng không, Mỹ-Tử chỉ là mỹ danh
của một nhà trợ hùn Zân-Báo ở Nam-kỳ.

Ông Mỹ-Tử có cái tài nhặt những
« hột ngọc quý » (hạt đậu dọn cua Zân-
Báo) nào... qui thật. Hằng lây một cái
thi dù:

« Cái mũi của quy mô phép tắc thi
họa may có một mình Mỹ-Tử ngủi
(người) thấy. »

Ông Mỹ-Tử đọc xong câu, quắc con
con mắt thông-minh, trả lời rằng:
« Ủa! Người « thi sao thấy được? »
Hay là ở nơi » nơi lỗ mũi của Nhát
dao cạo có con mắt? »

Đã bảo là Mỹ-Tử thông minh mà!
Người là ngùi, mà thấy là thấy!
— Ô hay! Người ta vẫn nói « tôi
người thấy »! Cũng như « tôi sờ thấy »
« tôi mò thấy », « tôi nghe thấy »...

Ông Mỹ-Tử — Vẫn biết xưa nay
người ta nói thế, nhưng bây giờ,
chúng tôi đổi cả di rồi.

Phản-đối chiến-tranh.

Ở Saigon, mới đây có cuộc diễn-
thuyết của phái bộ bài trừ chiến-
tranh ở bên Âu-châu sang để điều tra
các sự cần yếu cho hòa-bình thế-giới.

Lord Morley, cựu thương thư Anh,
ông Vaillant Couturier, đại-biều xứ Irlande
kể tiếp nhau bàn nên bài trừ cái nạn
chiến-tranh. Ông Nguyễn-an-Ninh dịch
ra chữ nôm và ông nghị-viên lao-động
Nguyễn-văn-Tạo nói tóm lại đại ý
cho thính giả-nghe.

Nhưng trong lúc các ông diễn-thuyết
thì hải quân Nhật đang thao diễn một
trận giặc rát lớn ở trên mặt Thái-
binh-đường, lấy quân Mỹ làm đích,
để thi-oai với thế-giới. Quân Nhật họ
cũng yêu hòa-bình lắm.

Các ông sang diễn-thuyết về hòa-
binh chắc là họ sẽ hoan-nghênh lắm.

TÚ-LÝ

ÉDITEUR
SOCIÉTÉ ANNAMITE D'ÉDITION ET DE PUBLICITÉ
N° 1, BOULEVARD CARNOT — HANOI
(Annam xuất - bản cục)

Mua báo kè từ ngày 1er và 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.
Giấy mua báo mà không có kèm ngân-phiếu thì xin miễn trả lời.

Thư từ, bài vở và ngân-phiếu xin gửi về:
M. NGUYỄN-TƯỜNG HÀ
N° 1, Boulevard Carnot — Hanoi

TÒA-SOẠN VÀ TRỊ-SỰ

Số 1, Boulevard Carnot — Hanoi

GIÁ BÁO :

	DÔNG-DƯƠNG	NGOẠI QUỐC
1 năm	3\$00	5\$00
6 tháng	1.60	2.00

HỘI PHỤ-HUYNH HỌC-SINH

Từ khi người Pháp sang reo giông hụt vân-minh ở xứ này thi các Ngài hiền ngay nền âu-học là căn, nền kẽ gùi con sang Pháp, người tim trường cho con học, mục-dịch mong sao cho con em chóng được thành tài. Xong cũng nhiều người bất-mặn, vì gùi con đi xa có nhiều điều bất tiện mà tim noi họe đồng-dẫn nhiều nỗi khó-khăn, nên ông LEURET, cự-nhân khoa-văn-chuong triết-hoc, nguyên chánh sở Cửu-tiền-Qủy-Đông-Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc, còn nhớ nhồi [yêu-cầu] của các Ngài, mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để dem cái giáo-hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giờ bên Pháp mà đào-luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tên là:

Lycéum libre HONG-BANG Hanoi

Trường tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nón Tầu, nón Nhật, nón Tây, Ai-Lao, Cao-Miền, Xiêm-La, Án-Độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kể thi bằng láy (CEPFI, BE, BEPS, BS, Bacc. Métro), người thi bằng bằn-xú (CEPI, CEPFI, DESPFI, Bacc. lascal). Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư-thục này được phép mở đến ban Tù-tai và giấy đi đâu các kỳ thi, mà quy-mô kỹ-luat theo như các trường có tiếng bên Pháp. Trường ở dìa Hanoi, trông ra bờ mặt phô Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước xưởng, có sân chơi mát-mẻ, cây cối um-thùm, có chỗ cho lưu học-sinh ăn ở ngay trong trường tiền ăn học không tính đặt. Các lớp nghỉ-hè có đủ. Niên học 1933-34 bắt đầu ngày: 1er Septembre hời 7 giờ sáng. Ai xin học hay xin cốn điền-lệ thi đến 70 Hàng Trống hay viết thư đề: Monsieur le Directeur du Lycéum libre Hong-Bang Hanoi.

Truyện-ngắn

LAN, HỒNG VÀ MINH

Của X. X. X.

Mình đang cầm tờ báo đọc, bỗng có hai bàn tay bịt chặt lấy mắt. Minh sẽ nhẹ gõ ra vì Minh đoán ngay là rằng hai bàn tay che mắt Minh mịn và nhô nhahn thi chỉ là của cô Hồng thôi. Mùa thật, chính Hồng đã rón rén đến sau Minh và đã bịt chặt ngay mắt Minh. Minh gõ xong, nganh lại cười hỏi:

— Thưa cô, cô dặn sớm thế?

— Có nǎo? Tôi ấy à?

— Thưa vắng, chính phải!

Vậy thời tôi cung xin nói:

— « Thưa ngài, chúng tôi không dám, và chàng dặn sớm hay không thời có việc gì đến ngài?

— Chết nỗi, sao cô lại nói thế?

— Ông bảo cô nǎo mà! thưa ngài?

— Khô quá! Tôi đã làm gì lỗi hǎn, nên cô dặn dẫu.

Hồng chưa kịp trả lời, Lan đã ở ngoài bước vào.

— « Cô Lan, mời cô vào đây xú hộ tôi việc này!

— Xứ gi thê? Lại em Hồng xuống quầy rày gi anh ấy hǎn? Mới sáng ngày ra, chả dè anh ấy nghĩ!

— Quấy gi? Chị lại định vào hùa với ông này à?

— Sao em lại nói thế? Anh ấy mới ở xa vè, di tàu vất vả cả đêm hôm qua, dã chẳng dè cho anh ấy nghỉ lại còn quấy....

— Ai bảo chị là tôi đã đánh thức anh ấy dậy? Ai bảo chị là tôi quấy rầy anh ấy?

— Không mà! tinh tôi quên dày sorm... còn thời chẳng sao có Hồng bồng giận dỗi như vậy?

— Việc gi mà giận dỗi! Chị xem anh ấy gọi chúng mình bằng cô, anh ấy chỉ những thưa với da, thời em cũng chỉ gọi anh ấy bằng ông bằng ngai, em cũng chỉ vang dạ thôi! Góm! Ka là gi mà dã... ấy là mới có mấy năm trời xa nhau thôi!

— À ra thê! Vậy thời anh xin lỗi em... Anh xin lỗi em Hồng cũng như thua xua anh đã dập gẩy chiếc bút của em mà anh xin lỗi em..»

Hồng bặt cười, dơ tay veo mũi Minh một cái rất mạnh, khiến Minh phai kêu lên mà Lan thi đường như có ý khó chịu...

Mười ba năm về trước, cụ phủ mẹ Lan và Hồng đem Minh về nuôi. Minh vốn là con một người bạn thân của cụ phủ ông. Người bạn đó mất đi, để lại một mình Minh mới lên tám, Minh, Lan, và Hồng suýt soát tuổi nhau độ bốn, năm tuổi. Cụ phủ quý mến ba người như một vậy.

Minh có người chú bỏ nhà đi từ nhỏ. Ai cũng tưởng ông chú dò măt tích, nhưng ông chú dò vào Saigon buôn bán phát đạt lắm. Nhận lại dò biết Minh cõi cút một thân nén dã xin cụ phủ cho Minh vào Saigon, trong nom dò công việc được mấy năm nay. Ông ta cũng chẳng có vợ con chí cả, nên coi Minh như con dẽ và quyền-luýnh Minh chẳng muôn rời ra. Lần lứa mấy năm trong Saigon, Minh mới lại xin được phép chui ra chơi Hanoi. Minh xem ra phong cảnh nhà cụ phủ vẫn êm-ái như xưa. Cụ phủ vẫn còn mạnh, Lan và Hồng đều nhớn cả, duy Lan thời thùy-mị, dung-dẫn mà Hồng thời nhanh-nhẩu, ngô nghịch như con trai.....

— Anh Minh! Anh Minh! Lại đây xem! Minh với chạy lai, Hồng chỉ hai chậu hoa hỏi: « Đố anh biết chậu nào đẹp đây? »

Minh ngẫm nghĩa một lát rồi chỉ vào một chậu nói: « Hai chậu đẹp cả, nhưng chậu này có vẻ truồi hơn một chút! » Hồng reo lên rằng: « Thế chư lại! », rồi vụt chạy mất. Một lát đã thấy lệch séch kéo có chí chạy ra, rồi vừa hồn hồn vừa nói: « Nào, xem chí còn bảo phen này chỉ giồng hoa khéo nǎa không? Đây, chí thủ hồi anh Minh xem chậu nào đẹp! »

Mình hặt cười. Lan thời vừa nhoc lại vừa thận, nên chẳng nói gì mà Hồng thấy Minh cười, cũng cười rõ theo.

Rồi ba người thông thả đi chung quanh vườn. Một chốc Hồng hỏi: « Anh Minh vào Saigon, thế dân bà trong ấy có đẹp lǎm không?

— Có, cũng nhiều người đẹp lǎm! Nhuring... »

Lan và Hồng đều đỏ gay má, mắt lóng lánh — Hồng hỏi: nhưng sao?

— Nhuring không có vẻ của em!...

— Anh lại riêu em! Liệu đấy!

bước nhẹ nhắc của Hồng. Bỗng đánh vụt một cái, Hồng giật lấy quyền sách của Minh, rồi cầm đầu chạy — Minh với vung dây đuổi theo. Tiếng nói tiếng cười vang cả góc vườn. Lan nhìn Minh đuổi theo Hồng hết bụi cây này sang bụi cây khác, mà không hề chớp mắt. Rồi mắt Lan bồng hoa lên, Lan gốc đầu vào cửa. Lan thòn-thức...

Lan và Minh đang ngồi nói truyện, bồng Hồng tay sách ba, bốn chiếc vúra gói, vúra hộp, đem vào dè cá lén bàn, mở từng thứ ra nói: « Đây, em bón mua cho anh Minh chiếc cravate mới này... Ai lại cứ deo mãi một chiếc cravate sám sì sám sít kia... Anh xem chiếc này màu thǎm biếc, lốm đốm trắng... thì mới đẹp chứ. Đây bốn vuông lụa rồi em sẽ thêu khăn mùi soa cho anh. Nhân tiện qua chợ em mua mấy lạng nho này dẽ mè và anh Minh xoi. Anh nhìn xem nho to thế này mới gọi là nho chú? Thôi, em lại quên không mua cho anh đôi dép — dè rồi em đưa cho

nó vậy, mà đối với Lan Minh sao lại ra vẻ kính cần, phép tắc? Như vậy tức là Minh cũng lại yêu Hồng rồi. Lan khò lǎm! Lan khò lǎm! Than ôi! chung tình cùng người mà không được người thương yêu cho thời khò biết bao! Từ đây về sau, có lẽ Lan dành mang một mối tình sâu thẳm thôi.

Lan khóc dang sưng cả mắt, thời Hồng chạy vào gọi:

— Chị Lan! Đi chơi không chí? Lan chưa dáp, Hồng đã lại hỏi:

— Sao mắt chị đỏ hoe như thế? Chị khóc đấy ư?

— Không. Tại tôi quá em thuộc nhiều quá, và lại người chí là họ

choáng váng... Em có đi dạo bùi

chị mệt lǎm không đi được?

— Thế là chị làm em như

rồi!

— Cuối gi?

— Anh Minh bảo em đừng đi, em có bảo anh nên leán em chí cũng di cho vui. Anh như cõi vắng ngoài hình như sự làm phiền em. Nhưng em dánh cuộc với anh rằng nếu em chí, tất thế nào chí cũng vui lòng di, chí không như nhời anh nói đâu! Bay giờ chí không di, có phải là em thua cuộc không?

— Lan giọng cười dáp: thời mà, chí lõi... Em xuống mà di, không anh ấy đợi!

Hồng xuống khỏi, Lan tần ngần ngẫm nghĩ bồng lại nức nở lên khóc. Lan giận Minh; Lan lại giận Hồng.

Minh té lǎm thật! Minh di chơi chỉ rủ em Lan chứ không rủ Lan, đối với Lan, thật Minh khiêm nãh lǎm. Huống chí Lan yêu Minh, Minh dã chẳng biết cho thời chí, Minh lại còn như quên hẳn rằng không có Lan nữa.

Minh dã té bạc, Hồng lai đoc ác. Vẫn biết rằng Minh yêu Hồng, Minh mồi riêng Hồng di chơi. Vậy di thời chí, sao lại còn lên khoe-khoang với Lan làm gi, như có ý chọc tức kẽ vô duyên!

Giận Minh, trách Hồng, Lan lại tự nhủ rằng nếu chẳng phải guyễn của Lan, bà tất Lan phải than thở làm chí. Ông to dã se cho Minh cùng Hồng nên duyên thời cũng là tiềnlđinh. Nay thấy em được sung-sướng thời nén mừng là phải, cõ sao lại mang lòng hờn giận chí? Nhưng ái-tinh vốn vẫn mạnh hon tri muồn.

Lan tuy muốn dỗi giận làm vui, nhưng càng nghĩ đến số phận riêng, Lan lại càng đau-dớn. Nhất là lai-nhờ thầm đến những câu Hồng vừa nói, nỗi đau của Lan lại càng thêm-thia. Khi Minh và Hồng đương khoác tay nhau di dưới bóng cây. Hai người cùi thong thà bước di...bước mãi... Rồi chân bước như chậm lại, rồi chân đứng dừng lại... rồi hai người mỗi gần lại nhau... Lan nắc lên một tiếng, tay ôm chặt lấy đầu, hơi thở nghẹn ngào, Lan muốn kêu, muốn khóc, muốn vùng tay, vùng chân, cho đỡ khò, đỡ đau, mà Lan không khóc được. Lan dã không chủ được tính tình Lan, Lan cũng lại không sai được phần xác Lan. Lan ghen rồi! Lan ghen em Lan! Lan lại ghét người Lan yêu!

Bóng nhiên của phòng từ từ mờ, hơi có tiếng sê-dòng. Rồi Hồng bước

Lan có ý khó chịu, lăng một lát rồi nói: « Thời chúng ta di vào chí! Để cho anh Minh xem sách một lúcl ». Nói xong, kéo Hồng cùng vào trong nhà lên gác.

Ngôi chwe yên chỗ, Hồng dã đứng dậy, phảng-phảng chạy xuống. Lan toàn chạy kéo lái, nhưng ngãm nghĩ lại thói rồi từ-từ quay ra mở hé chiếc cửa sổ chí dè vừa mắt nhìn ra vườn. Lan nom thấy Minh ngồi dưới một gốc cây đang đọc sách, Hồng thời đang nấp ở đằng sau một bụi cây. Rồi Hồng rón rén bước lại gần Minh...con hai mươi bước...còn mươi bước...còn năm bước...

Lan không biết em định làm gi, nhưng người Lan bồng nóng bùng lên, trống ngực đánh thỉnh-thỉnh, hơi thở hồn-hồn mà chân tay thời run lên hàn-bật — Lan muốn kêu lên cho Minh quay lại để nom thấy Hồng, nhưng không kêu lên được. Lan muôn dập chiếc cửa sổ thật mạnh cho Hồng thấy động tát sợi Minh quay lại mà dừng bước, nhưng Lan không thể gio tay lên được. Tính tò-mò của Lan còn dang sôi-nỗi, mà lòng nghĩ-ký của Lan lại càng tura nâu nung, nên Lan đứng im nhìn theo từng

anh dối dép của em vậy. »

Trong khi Hồng nói như vậy, Lan ngồi trên ghế như ngồi phải chóng gai, nên Lan cáo lảng lên gác. Lan ngồi ngãm nghĩ, bồng nức nở lên khóc.

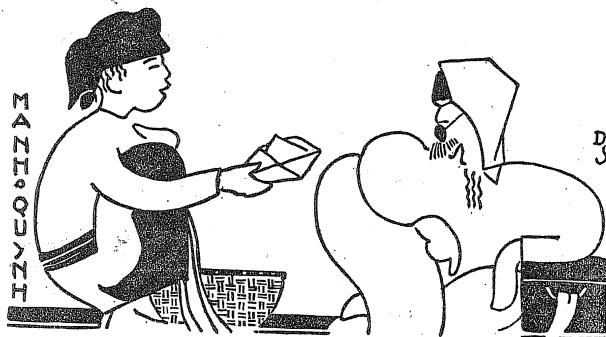
Lan yêu Minh rồi! Lan yêu Minh mà Lan không biết. Lan yêu Minh ngay từ hôm Minh ở xa vè. Lan thấy khi đứng trước Minh mà Lan e-le rút rè, khi nói với Minh thời dấn-do gìn-giù. Lan cùi tròng vi Minh và Lan đều đã nhón tuổi rồi, thời cách cù-chi, nhời nói-năng đều phải đứng-dẫn. Nhưng không phải thế, nay Lan mới hiêu là vì Lan yêu Minh mà Lan mất vè tự-nhiên dò thời. Lại thêm em Lan dối với Minh có vẻ mặt thiết quái, nên lòng Lan lại thêm rối loạn. Chẳng có lẽ Hồng cũng lại yêu Minh nữa ru? Nhưng nǎa Hồng không yêu Minh sao lúc nǎo cũng lại thấy Hồng quấn quít lấy Minh và mọi sự làm đều như chỉ cốt làm cho Minh vui vẻ thôi? Minh cũng lại hình như mến Hồng lǎm, Minh cũng chỉ quanh quẩn suốt ngày cùng Hồng, khi ngoài vườn, khi đọc sách, công việc gi cũng có Hồng cạnh Minh.

Dối với Hồng, Minh thân thích

Tranh ảnh thi số 87

XEM . . .

Bác Cai — Thầy xem dùm tôi.
Thầy Bồi — Bà muốn xem cùi tài hay già sụp à?
Bác Cai — Ấy không, thầy xem dùm cái thư của thày cháu ở tỉnh gửi vè.
(Lời của Ba Sắc)

Kỳ sau sẽ đăng:

Kết quả cuộc thi truyện ngắn

(Hơn hai nghìn phiếu dự thi)

GIÒNG NƯỚC NGƯỢC

SÓ' KHIẾU OAN

của vợ chồng Ngâu

Thanh-Thiên quõe,
Bạch-Vân tinh,
Quý-dâu niêñ,
Thất nguyệt, sơ ngù nhát.
Tên tôi Ngu-Lang,
Vợ là Chúc-Nữ,
Ký tên dưới sô,
Cúi dê Cửu-trùng,
Lấy dứa Chí Công,
Thấu tình oan-ure.
Nguyễn là: thưa truõe
Bà Nguyệt xe giãy,
Chức đó, Ngưu dày.
Đẹp duyên cầm sắt.
Lẽ-nghi tưứm tắt,
Có curõi, có treo,
Bằng cõi định theo
Bản sao giá-thú.
T hanh-niên dương độ,
Vợ phung chồng loan,
Ân - ái nồng nàn
Thường tình thiên-hạ.
Chẳng ngò mang vạ:
Trời bắt dày xa.
Một giải Ngán - hâ.
Ké đầu người cuõi.
Mỗi năm đến buõi
Tháng bảy mồng ba.
Mỗi được thả ra,
Phung loan gặp mặt.
Cảm tình ngày-chnitt,
Giọt lụy chúa-chân
Tình giặc mo-mang
Đã sang mồng bảy.
Đến ngày hạn ấy,
Lại phải chia tay
Đau đớn lúc này
Bứt nón tái xiết.
Đèn trời soi xét
Cho vợ chồng tôi
Khốn nạn thán dời,

Dã bao thè-ký.
Chúng tôi trộm nghĩ:
Trong luật Thiên-trào,
Chẳng có khoản nào
« Dám thè hưu tội ».
Vâng thè-giới
Thời buõi vẫn-minh
Theo luật công-bình,
Tự - do luyến-ái,
Nhân - tình nhân - ngài
Còn đurge say mê
Huống chi phu-thê
Ái-tình chánh-dâng,
Nô não giam hâm,
Cho eye lòng nhau!
Chẳng nói xa đâu
Ngay như thiên-dia
Khi xưa kết-nghĩa
Ai giám phán-ly ?
Nô vật vô tri
Còn vui xum hiệp
Trời sao quá nghệt
Bắt vợ chồng Ngâu
Chỉ đurge gặp nhau
Mỗi năm một hận.
Long-dong lận-dận
Biết kiếp nào thôi!
Vậy phải kêu trời
Rộng lòng ân-xá
Chúng tôi thuê-thỏa
Đao vợ, nghĩa chồng
Kiếm chút con bõng
Nỗi giòng tông-tố.
Cắn rrom, cắn cõ
Muôn lây Ngoo-hoàng
Lượng cả mình oan
Ôn trên muôn đội.

Ký tên: Nguu-Lang
và Chúc-Nữ

TÚ-MỌ sao lục

Bác-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYỀN
8, rue Citadelle. Téléphone: 304

CHỮA BỆNH BẮNG BIÊN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYÊN
CHỮA BỆNH BẢN BA CON TRẺ
số 8 phố Đeutong-Thanh
(Đường Cửa-đông sau phố Xe-Dicu)
HANOI

Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM
hiện Bát-Tiên

Tơ ta, tơ tàu và tơ gốc — Bán buôn và bán tại

Hiệu TƯỜNG-AN

20, Hàng Gai, Hanoi

Giá phải chăng

ở xa xin viết thư về thương lượng

VĂN VUI

LAI CÁI VÒNG LUÂN QUÂN

Một đôi vợ chồng bao giờ cũng qua ba thời kỳ.

Thời kỳ thứ nhất chỉ nhìn nhau mà no.

Thời kỳ thứ nhì chỉ nhìn nhau mà ngáp.

Thời kỳ thứ ba cãi nhau tức là thời kỳ vui vẻ nhất.

Nay chỉ nói đến cái thời kỳ vui vẻ nhất tức là thời kỳ cãi nhau.

Thời kỳ này có thể tạm chia ra bốn thời kỳ nhỏ :

1 — Lời lẽ qua lại.

2 — Đầu khâu kịch-liệt.

3 — Nện.

4 — Ông trời oi! ôi đất oi!

Một hôm, vợ nhìn chồng, chồng nhìn vợ, hai người cùng ngồi ngáp, Chồng rụt rè hỏi vợ:

Cầu — Mợ ơi mợ, mợ có biết truyện cũ lù Toét không?

Mợ — Người ta còn mắc công việc đi sờn về tôi, không ai ránh mà biết truyện người.

Cầu — Mợ la chua! Người ta hỏi không biết thì người ta kẽ cho mà nghe, chứ ai bảo gì mà sờn mới tôi.

Mợ — Không ai rõ horizon nghe, chỉ có ai ăn không, ngồi rồi thì may mới Toét, mai mới toát, còn như tôi, nghe à, tiền nhà, tiền cửa, tiền chi tiêu mỗi tháng mấy chục bạc, lỗ sót vòi vòi, thì giờ đâu mà vẫn với chưởng, thử nghĩ ăn đó năm hôm xem có nhăn rồng không?

Cầu — Mợ mắng tôi dò à? người ta nói truyện tử-tế không hiểu! Quản ngu, dốt, dàn, dộn, ngốc, xuẩn...

Mợ — Bảo ai đấy? Phải, đây chỉ dàn dộn thôi, chỉ biết ăn hại thôi!

Cầu — Có cảm mõm ngay không! « Ông » thì cho mấy cái tát bát giò.

Mợ — Đây này, tát dì, mắt nái chớ mặt này không sợ đâu.

Cầu — (diu-diú) — Hơi một tí thì làm bộ lén mặt, lén với ai thế?

Mợ — Mỗi tháng đưa người ta bao

nhiều mà còn bão lén mặt với xuống mặt. Kia, mấy đứa con, bốn, năm hôm nay nắm la-liết đấy, sao không bỏ tiền ra mà mua thuốc cho chúng nó đi.

Cầu (im).

Mợ — Hơi một tí thì nhặng cùi lén, sẩy con này ra, xem có chết cô lù không!

Cầu — Quân khốn nạn, sao dai như đà dối thế?

Mợ — Dai à? Oan lắm đấy!

Cầu — Có im ngay không?

Mợ — Tôi việc gì mà tôi phải im, muốn làm gì thi làm thử coi.

Cầu (im).

Mợ — Lâm thử coi, giải cứu tát dì!

Cầu — Thách à! Ngày (bôp), này (bôp). (bôp) (bich bich).

Mợ — Hí, hí, hí, nó giết tôi, ôi làng nước ơi!

Cầu — Mày còn kêu à? Như đâu! Đóng cửa lại tao. Muốn sống im ngay cái mõm!

Mợ — Trời ơi! Chồng với con! Tình cảnh này thi tôi chết mất thôi,...

(hu, hu, hu, hu).

Đến giờ ăn cơm chiều.

Cầu — Canh nấu nhạt quá.

Mợ — Tôi nấu dày.

Cầu — Nấu nhạt cho thêm nước mắm cũng vừa.

Cơm xong.

Cầu — Nhó này ngon la.

Mợ — Ấy chính tôi phải thân-hành ra tận hiệu tây, chọn mãi đấy.

Tôi vợ chồng chán-chọc không ngủ được.

Cầu — Ngày mợ, không biết đợi ta gán bó bõi vi đâu?

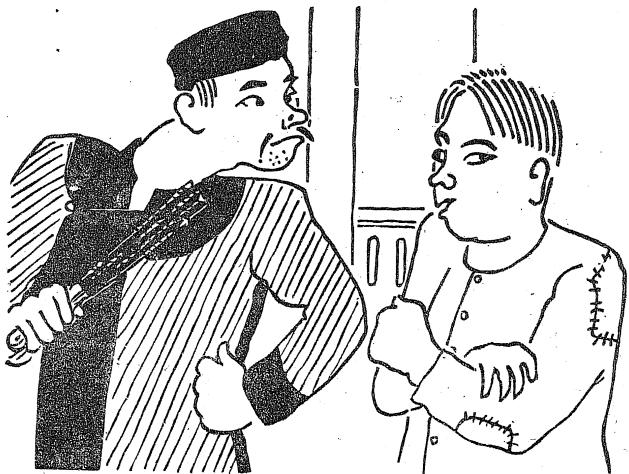
Mợ (nũng-nú) Cò lè là duyên trời giangi buộc đời tạ đây.

Thê rồi, mai lại cãi nhau, kia lai cãi nhau, còn cãi nhau, vẫn-cãi nhau, phải cãi nhau mãi.

Có thể, đời mới có truyện.

BÌNH-NGUYỄN

THẦY TRÒ LÁC

Đồ khốn nạn, làm sao khi tao nói mà không tròng vào tao thì hiều làm sao được?

— Bầm thày nhưng thày cứ tròng đi đâu ấy!

Bác-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYỀN
8, rue Citadelle. Téléphone: 304

CHỮA BỆNH BẮNG BIÊN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYÊN
CHỮA BỆNH BẢN BA CON TRẺ
số 8 phố Đeutong-Thanh
(Đường Cửa-đông sau phố Xe-Dicu)
HANOI

Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM

hiện Bát-Tiên

Tơ ta, tơ tàu và tơ gốc — Bán buôn và bán tại

Hiệu TƯỜNG-AN

20, Hàng Gai, Hanoi

Giá phải chăng

ở xa xin viết thư về thương lượng

HIỆU
CỤ'-HÀI

51, Phố hàng Đào

Có máy chuyên dệt áo

Chemisettes de Tennis

và các kiểu áo Sport

Đẹp như của Tây. Bán

bán, bán lẻ, giá hạ.

Tranh dù thi số 84

TRUYỀN VUI

TUỆ-KHANH NỮ-SĨ

Bạn tôi yêu Tuệ-Khanh NỮ-SĨ — Chỉ vì ngày ngày bạn đọc báo, thấy nhời vắn của nǚ-sĩ uyên-chuyên cõi duyên, có thi vị, lại rõ rệt là khâu khí của một người thiển-nữ đẹp, khiến bạn cứ mê-mê, ước ao được gặp mặt nǚ-sĩ.

Bạn thường nói với tôi: « NỮ-SĨ đẹp lắm, anh ạ ! Môi son, mắt phượng, hinh liêu, dáng mai, đi qua đâu mùi hương phảng-phất, bước tới đâu thời lòng lòng gốc trời ! Anh ạ, tôi chỉ nhất quyết yêu nǚ-sĩ thôi. Đời tôi mà không được cùng nǚ-sĩ kết duyên, thời nhất quyết tôi ở một mình thôi. ..

Có hỏi tại sao anh biết nǚ-sĩ đẹp như vậy, anh mỉm cười, đáp:

« Vẫn là người, anh ạ ! Rồi anh không nói thêm tí gì nữa.

Bạn lại cố gởi rữa lấy mấy lời thơ thật hay dăng nhẫn gửi nǚ-sĩ. Chẳng hiểu thơ của anh hay đến thế nào, khiến nǚ-sĩ phải phục mà dâng lại trả lời. Từ đấy bạn tôi và Tuệ-Khanh NỮ-SĨ đã nên đôi tri-kỷ, mà mỗi tình khăng-khit cù mỗi ngày một thêm rõ-rệt trên tờ báo. Nhưng bạn tôi và nǚ-sĩ vẫn chưa được gặp nhau lần nào, cho nên khói tình của bạn lại càng như nấu nhu nung. Bạn gấp ai quen cũng là hỏi dò xem nhà nǚ-sĩ ở đâu, gấp ai thân cũng là bộc tám-sứ, ước mong được hội diện cùng nǚ-sĩ.

Bạn thấy mọi người cho bạn là si, bạn lại sung-sướng. Bản vốn sọ nǚ-sĩ chưa thấu hết tình bạn mà may mắn được tiếng đồn đến tai nǚ-sĩ rằng bạn si, vì nǚ-sĩ, thi còn gì làm chuyện lòng nǚ-sĩ hơn nña.

Bạn thấy mọi người như có ý nhỏ to gi về việc dăng báo trao đổi ý-kien cung nǚ-sĩ, bạn cho là họ ghênh, họ hèn, nên bạn lại càng được thề-dắc cho số phận tốt tươi của bạn.

Nhưng bạn lại si quá, bạn mo

tưởng đến nǚ-sĩ quá, nên đang yên lành bạn bỗng hóa ngo-ngắn, rồi dâng ra vẫn vo, rồi han ốm tuồng-tu. Một ông khách thân của bà thấy thế động lòng thương đến bảo bạn: « thôi anh cố thuốc men cho chồng khỏi, rồi tôi xin giới-thiệu anh cho nǚ-sĩ ».

Bạn vùng nhôm dậy, với chính-tè khăn áo, nhất định bắt đưa đi ngay.

Ông khách chối không được, đánh phải đưa bạn đi.

Bạn vừa đi, vừa mủm mỉm cười. Thật là đến thời-kỳ bạn lạc vào thiên-thai đấy.

Trí bạn tưởng-tượng đến Tuệ-Khanh NỮ-SĨ ở một lớp nhà xinh-xắn, chung quanh trồng các thứ hoa thơm, cỏ lá, trên cây chim đưa hót liu-lo, mặt cỏ bướm rập-ròn bay liệng — trong nhà nǚ-sĩ bày biện một cách rất thanh - nhã, rất thích hợp với tinh-tinh của nǚ-sĩ.

Một bộ vân phóng từ bùi, một

bình hoa, một lư hương, trên tường vài bức họa qui, mấy dôi liền cõi, hết thảy đều ở trong một lán không-khí tĩnh-mịch êm-dềm, bước vào thấy mảnh-mảnh khoan-khoan như vào động tiên. Còn nǚ-sĩ thời yêu-diệu thực-nữ, bạn bộ đồ lụa bạch, đầu vân tóc hơi bung bung rồi có diêm thêm vài đóa hoa, mặt ngọc, da ngà, môi son, rǎng trắng, miệng chüm-chim như bông hoa hàm tiểu, mắt long-lanh như đón ngọc trân-châu, nom thật là cõi cách thần tiên...

Giá ông khách không bảo bạn: « Đến nơi rồi ! » ắt bạn còn mờ màng nhiều điều thú vị nữa — Bạn giật mình, ngẩn đầu lên nhìn thì thấy một giàn nhà cũ lụp-xụp như chiếc bẫy, chỉ đợi có ai vào là ụp ngay xuống. Tuy nhiên bạn cึง-chứa lấy làm thất vọng, mà trống ngực bạn dường cũng loạn đập.

Bước vào trong, bạn nhìn thấy lo-tho dời tràng kỷ mục, một bộ giường tre, một chiếc vồng rách, xó này hai đứa bé ngồi đánh ô-quan, góc nõi một con vẹt nằm gậm chiếc dùi cá.

Ông khách chỉ cho bạn tôi một người đàn ông trạc độ bốn mươi, người gầy hom, mặt bủng da chi, đang vén quần đến gối tận gối ngồi đánh sái cạnh một bộ bàn đèn thuốc phiện bằn thủi ghê người mà nói:

« Xin giới thiệu với anh, Tuệ-Khanh NỮ-SĨ, bạn tri-kỷ vẫn chương của anh ! »

THANH-THẾ-VÝ

CÁI VÒNG XÚC XÍCH
CHÂN CON VỊT

hay từ báo « Con vịt bị buộc » đến báo « Con vịt bị buộc »

Câu truyện đầu đuôi như thế này: « Hội dân bà Đông » có tổ chức một cuộc trình bày ý kiến phản đối về một quyển sách của bà Christiane Fournier, nhan đề là: « Vợ da trắng, chồng da vàng » tả cách ăn ở của một người Annam lấy vợ Pháp.

Theo báo « Con vịt bị buộc » (Le canard enchaîné) trong cuộc trình bày ý kiến phản đối đó, nhiều nhà diễn-thuyết tán quyến sách đó là một áng văn tuyệt-tác được bà Christiane hé súc hoan nghênh. Sau có một người thanh-niên Annam đứng dậy phản đối — Chuyện ! người ấy biết rõ tinh-hình — và biện-bạch rằng cuốn sách đó sai lầm từ đầu chí cuối.

Câu truyện ngo-nghinh đó, báo Sài-thành bưu thư (Le courrier de Saigon) chép lại. Không biết có nói rõ lấy ở báo « Con vịt bị buộc » không mà báo « Điện dân Đông-dương » (La Tribune Indo-chinoise) chép lại lần thứ hai báo là câu báo « Sài-thành bưu thư ».

Mới đây, báo « Annam mới » chép lại câu truyện đó lần thứ ba cũng báo rằng nghe đâu cũ « Sài-thành bưu thư ».

Đến bây giờ, Tú-Lý chép câu truyện đó lần thứ tư, nhưng không biết tên báo nào : báo « Con vịt bị buộc », báo « Sài-thành bưu thư », báo « Điện dân Đông-dương » hay là báo « Annam mới » ?

Dẫu sao Tú-Lý cũng có cái công nói mấy cái vòng xúc-xích vào với nhau cho rõ.

TÚ-LÝ

MỘT BỨC THƯ

Kinh Ông Chù-bút
báo Phong-Hoa

Hanoi

Lở ra trong Nam có một người (nếu ngẫu nhiên người ấy lại là tôi) trúng phàn thuong 11 thi người đó biết dùng 5 cái bông ăn cơm tây ấy làm gì ? Hay là tốn 50\$00 khét hồi Nam-Bắc để lãnh thưởng và ăn ở tiệm Lạc-Xuân ? Hay miễn cứ trúng rồi thi lá trúng, 5 cái bông ấy lại giử trả tiệm Lạc-Xuân ? Hay là biếu ông Annam Nguyễn-Trọng-Thuật để ông ném thực phẩm tây cho quên bớt cái tình cách annam ?

Xin thành thiệt mấy lời kinh Ông vạn hào.

Ngô-văn-Thắng
Saigon,

Nhanh trí khôn

Ở nước Á-rập xưa có một ông vua tên là Hégiage là người đọc ác có tiếng.

Một hôm vua ăn mặc giả làm người thường di chơi để xem phong cảnh trong nước. Đang khi di dường, vua gặp một người bộ hành, bèn hỏi:

« Ngày bác, tôi vẫn thấy người ta nói đến ông Hégiage, mà tôi chưa biết tính nết ông ta thế nào. »

— Bộ hành đáp : ông Hégiage không phải là loài người, chính là con cọp, con yêu.

— Sao người ta lại nói vậy ?

— Vô số tội ác : một mình ông ta đã giết hàng triệu người.

— Bác có trông thấy ông ta bao giờ không ?

— Không.

— Vậy thì bác hãy nhìn xem, bác đang nói truyện với ông Hégiage đấy.

Người bộ hành kia không bõ ngõ tí nào, nhìn thẳng mặt vua mà trả lời :

— Ngài có biết hèn này là ai không ?

— Không.

— Hèn này là dòng dõi họ Zobair, mỗi năm trong họ có một người hóa dien mà chính hôm nay đến lượt họ thần hóa.... »

Vua Hégiage nghe câu chữa mình tài tình ấy thì mỉm cười và xá tội cho người bộ hành ấy.

P.T. Thuật

KỶ SAU SẼ CÓ :

Đào viên kêt nghĩa

Nói về ba thứ rượu mới ra.

Ngày thu

Truyện ngắn của Bảo-Sơn

Sóng

Của Huỳ-Thông

GIỚI THIỆU

Hôm 22 Août Tân-Thanh Tap-chí tá ban theo một thể tài mới, nhiều truyện vui, nhiều tranh vẽ. Chủ bút : ông Nguyễn-kim-Hoàn.

Giá báo: mỗi số 4 xu, một năm 1\$80. Phong-Hoa xin chúc cho Tân-Thanh Tap-chí được trường thọ.

(1) Nhìn Mai tay giặt con ở ngoài ung dung đi vào, bà ăn luống cuống trong vài giây ngập ngừng chưa biết bắt đầu câu chuyện ra sao. Bỗng nhớ có thói quen về sự thù tiếc, bà cất tiếng hỏi một cách rất tự nhiên:

— Kia chào mợ! mợ đi chơi về!

Mai chắp tay đáp lễ rồi ngày người đứng yên như không hiểu. Bà ăn cười, vùi vén hỏi:

— Mợ quên tôi rồi?

Mai cũng cười, cười chua chát, trả lời:

— Bầm cụ, bao giờ con quên được cụ... Con chỉ hơi lấy làm lạ một tí thôi...

Bà ăn hiểu rằng bên dịch đã khai thế công, mà mình thì chưa sẵn sàng để tiếp ứng, liền dùng kế hoãn binh.

— Nhưng dù ăn cơm đã chút có phải không Ái? Vì Ái d.o..i sắc rỗi kia mà.

Ái quả thực là đói lảm, nghe bà khách nói trúng ý nghĩ của mình thì mừng cười, ngược mắt nhìn tò lòng cảm ơn. Còn Mai thì nàng đưa mắt hỏi ý kiến em xem có nên mời khách ăn cơm không. Bà ăn như hiểu cách bản tính lảng lẽ của hai người, giục luôn:

— Mợ với ông giáo xôi cơm cho cháu ăn xong bõa đi! Tôi ăn cơm ở trên xe hỏa rồi.

Mai mồi:

— Chả mấy khi cụ lên chơi, thèn nào cũng xin cụ chiếu cố xoi với chị em cháu một bõa cơm soái.

— Tôi cảm ơn mợ. Nhưng quả thực tôi no lảm. Tôi không làm khách đâu.

Huy bảo chị:

— Ấy em đã hết sức mời cụ ăn, nhưng cụ một mực từ chối.

Mai mỉm cười:

— Hay cụ chê nhà chúng cháu nghèo, cụ khinh chúng cháu là con nhà hạ tiện.

Lần thứ hai, Mai khơi chiển, lần thứ hai, bà ăn tạm lui.

— Thôi, chõi quen biết chẳng nên khách sáo. Đi ăn cơm rồi ra đây tôi nói câu truyện.

Mai kính cần chắp tay chào:

— Vâng, vây xin mời cụ ngồi chơi, chúng cháu xin võ phép cơm cụ.

(1) Xem P. H. từ số 36

KHÁI-HƯNG soan

Mai, Huy cúi đầu chào một lần nữa rồi giặt Ái vào trong nhà. Ái hỏi Mai.

— Mẹ ơi! sao bà ấy lại gọi me bằng mợ?

Câu hỏi bất thình-linh của thằng bé khiến Mai buồn-rầu. Còn bà ăn thoáng nghe câu hỏi thì lấy làm ngãm nghĩ và có vẻ ngượng-ngụt.

Ngoài một mình trong phòng khách tím sẵn hết các ý tưởng để có thể đổi phó với Mai chốc nữa, bà nghĩ thầm:

— « Ta lén dây, mục-dich là để bắt thằng cháu về... Trời o! thằng bé mới khâu - khinh làm sao!... Nhưng muốn bắt được cháu về thì chỉ có hai cách... Phải! cần phải khôn-khéo lắm mới được! »

— Mời cụ lớn xoi nước a!

Bà ăn quay lại. Ông lão Hạnh ở sau lưng chắp tay đứng hâu. Bà chắc là Mai đã giận ông ta nói như thế, vì lúc mới tôi, ông lão chỉ kèu bà là bà mà thôi. Nhưng Mai dặn người lão bộc cảm-thận như thế thì là diêm hay, hay diêm giờ. Mai muốn mua chuộc lòng bà hay đó chỉ là một câu riết cợt? Bà tự hỏi, trong lòng phán-vân, nửa mừng nửa lo...

Bỗng một nụ cười nở trên cặp môi khô-khan của bà. Bà vừa nháy tròng thấy treo ở trên tường, ngay sát chỗ bà ngồi, những bức hình của Ái. Bà đứng dậy, gật lại gần coi. Năm cái

Tranh của Đông-Sơn

khung ảnh con treo sờ ra hình quạt. Đó là những ảnh của Ái từ năm lên một cho tới năm lên sáu, mỗi cái chụp một kiểu, cái thì chụp Ái ở trên tay mẹ, cái thì ngồi, cái thì đứng, cái thì đi, cái nào cũng rõ ràng phản hắc bạch và tò-diêm đẹp thêm ra bởi tay một ông thợ ở nơi tỉnh nhỏ. Cái tình yêu cháu lại ngùn-ngụt ở trong lòng bà án.

— Cụ xem ảnh cháu có giống không?

Bà ăn quay lại, Mai đã đứng ở sau lưng.

— Mợ ăn chóng thiế. Thật thà đấy chứ? Hay nhà có khách lại ăn vội, ăn vàng?

— Bầm cụ lớn, con ăn thật thà đấy a.

Bà ăn trả ghế bảo Mai:

— Mợ ngồi tôi nói câu truyện.

Mai vẫn đứng:

— Được! cụ mặc con.

— Ngồi xuống chờ đứng thế mỏi, vì câu truyện tôi sắp nói đây hơi dài.

Mai vàng lối, kéo ghế ngồi, rồi thưa rằng:

— Bầm cụ, truyện gì thế? Cụ làm con lo quá!

Bà ăn quay lại, thấy tên người nhà chắp tay đứng hâu thi vãy tay sέ bảo:

— Cho mày xuống nhà, nhé!

Tên hồn vàng lối đi ngay. Mai yên lặng ngồi chờ. Còn bà ăn thì ngâm-nghĩ tìm câu đề gọi truyện. Bỗng bà ngửng phắt đầu lên, trên nét mặt bà rõ sự quả-quyết. Bà thong-thả hỏi Mai:

— Mợ có biết tôi lên dây làm gì không?

Mai ngạc-ngờ chưa kịp trả lời thì bà ăn nói luôn:

— Hôm nay tôi thân hành lên dây là vì bồn-phận cũng có, nhưng điều thứ nhất là vì... là vì... thôi có mình mợ với tôi dây, can gì phải úp-mở... Tôi lên dây là vì sự hối-hận bắt buộc phải xin lỗi mợ.

Mai vội vàng đáp:

— Ấy chết! cụ dạy quá lời, con đâu dám.

— Không! mợ cứ đề tôi nói rút câu dâ. Phải, kè ra tôi già nua tuổi-tác thế này mà hạ minh xin lỗi mợ

thì cũng có hơi quá thật. Song thiết trưởng, bắt cứ bèle trên dồi với bèle dưới, hay bèle dưới dồi với bèle trên, ai-ai cũng nên nhận biết lõi¹ của mình. Tôi, thì tôi biết lõi ngay, tôi hối-hận ngay hôm sau khi cô... khi mợ bỏ nhà ra đi.

Mai mỉm cười:

— Được, cụ lòn cứ gọi con là cô cũng được.

Bà ăn bắt đầu kể một câu truyện bà đã xếp sẵn từ trước. Bà nói bà không ngờ đâu mọi sự lại xảy ra như thế khiến ròng rã trong sáu năm, ngày đêm bà bị lương tâm cắn rứt. Ngay tối hôm Mai từ biệt con bà một cách kin da, lăng lẽ, bà hối hận vì thấy Lộc đau đớn, khổ sở, nên đã cho đi tìm Mai khấp moi noi mà không thấy. Nhưng tưởng thế nào Mai cũng trở về, nào ngờ đâu Mai lại quyết liệt đến như thế.

Rồi bà ăn khen ngợi Mai, lấy làm thâm phục tài lồng hy-sinh của Mai, cái lòng nhân-nại của Mai, tấm lòng trinh-tiết, cao-thượng của Mai bao lâu sống trong cảnh lầm than mà vẫn giữ được trong như ngọc, trắng như ngà. Bà ví Mai như cây sen mọc trong bùn mà không nhiễm mùi bùn.

Mai lắng lặng ngồi nghe, không hề ngắt câu, không hề đáp lại một lời. Bà ăn dừng lại để dò ý Mai, song sắc mặt Mai vẫn không thấy đổi. Bà lại nói luôn:

— Nay tôi muốn chuộc lại điều lầm lỗi của tôi, mà ở đời chỉ có mình mợ có thể giúp tôi được việc ấy.

Mai thành thực, kinh cần trả lời:

— Bầm cụ, cụ dạy thế, chử con dâu dám.

— Không, tôi nói thực đấy. Mợ không nên đề tôi hối hận xuất một đời vì một điều lầm lỗi trong dây phút...

Mai làm bộ không hiểu:

— Nhưng thưa cụ có điều gì cụ cứ cho biết, nếu có thể giúp được cụ thì thực con không dám từ chối.

Bà ăn do dự một lát rồi quả quyết bảo Mai:

— Mợ a! một ngày là nghĩa. Hướng chí đã ăn ở với nhau có con, có cái. Mợ cũng chẳng nên giận cậu ấy nữa, chẳng nên oán tôi nữa.

Nhà giồng răng TRẦN-QUANG-MINH

Số 199, Hàng Bông-lô — HANOI

Là một nhà chuyên riêng về một nghề giồng răng mà dã từng được rất nhiều quý-khách Tây Nam gửi giấy ngợi khen, dù công việc về hai hàm răng cho là khó khăn đến thế nào cũng cam đoan làm được vừa lòng đẹp ý khách một cách rất dễ.

Mai ngo ngác hỏi:

— Ô hay ! Sao cụ biết con oán giận ?
Mà con có quyền được oán giận ai
đâu ?

— Vậy có bao giờ mợ nghĩ tôi sự
tài hợp không ?

Mai hãi mà đỏ bừng, đầu tai nóng
như người sốt, ngồi im, không đáp.

Bà ăn lại nói :

— Mợ nên nghĩ đến cậu ấy, trong
sáu năm nay, không phút nào là
không nhớ, không thương mợ.

Mai giận đến cực điểm rồi, không
nhịn được nữa.

— Tôi xin cụ đừng gọi tôi là mợ.
Tôi không phải, tôi không còn là
con đâu cụ, cụ nhớ điều ấy cho.
Vậy cụ cứ đừng chửi tôi cũng đỡ lắm
rồi.

Bà ăn ngạc nhiên, lúng túng,
không tìm được câu gì để đế đỡ phô,
dành nhắc lại cậu đã nói :

— Mợ chả nên thế, một ngày là
người.

Mai hai mắt đỏ ngầu, hỏi lại :

— Thế sao hôm cụ đuổi tôi thì cụ
không nhớ tôi cậu ấy ?

Bà ăn mỉm cười :

— Có cô không nhớ đấy chứ ? Còn
tôi thì trước sau tôi vẫn chỉ muôn
cố với Lộc lấy nhau, — không xe
vào thì chó, ai nỡ chia rẽ duyên
người bao giờ, không bằng lòng là
tự dối thôi.

Mai cười một cách rất chua chát :

— Phải, bà lớn khuyên tôi lấy lẽ
cậu Lộc, lấy lẽ con bà.

— Lấy lẽ cũng ba, bảy đường lấy
lẽ. Lấy lẽ làm nàng hầu cũng có, lấy
lẽ làm chị, làm em với vợ cõi cũng có.

Mai cầm tay không nói, hai mắt
nhìn thẳng ra sân. Bà ăn tiếp luôn :

— Vậy nếu bây giờ tôi ruốc có về
làm chị, làm em với mợ huyền nó
thì cõi nghĩ sao ?

Mai cười :

— Thưa cụ, sáu năm về trước,
hình như tôi đã trình cụ biết rằng
nhà tôi không có mả lấp lẽ. Đổi với
kẻ khác (Mai dám dám nhìn bà ăn)
đổi với kẻ kia thì được lên làm cõi
huyền, rồi cõi phủ, rồi cõi thượng
nay mai, là một cái vinh dự. Nhưng
tôi, tôi cho là một hạng nô lệ. Vâ đổi
với tôi thì làm cõi thượng không
bằng, không sung-sướng bằng làm
chị xã, chí bếp, chí bờ mà được vợ
một, chồng một, yêu mến nhau, khi
vui có nhau, khai buồn có nhau, khi
hoạn nạn có nhau... Cõi huyền ! cụ
lớn không nên đem cái mõi cõi huyền
ra rủ tôi. Cõi huyền !

Bà ăn thong thả, ung dung trả lời :

— Sao lại có huyền ? Bà huyền chứ !

Mai cười mũi :

— Phải, bà huyền hai !

— Chú sao ! ác đắng đế-vương
ngày xưa có đồng cung và tây-cung
Hoàng-hậu thì sao ? Nói hơn nữa,
Đương-quí-Phi có là Hoàng-hậu đâu,
có là bà vua chánh-thất đâu !

— Vâng, tôi biết. Các bà vợ lõi bao
giờ cũng chỉ có hai đường : Một
là họ bị áp chế. Lúc đó, họ chỉ như
bọn nô-lệ hèn-hạ. Hai là họ áp-chế,
lẫn-át cả quyền vợ cả. Lúc đó thì họ
trở nên hạng Hát-Ký, Bao-Tụ... .

Mai cười nói tiếp :

— Đó, cụ coi, cụ nhớ kỹ tôi
cũng nhớ sứ. Song có điều này tôi
xin thưa ngay hẫu cụ : cụ đừng đi
vào con đường ấy để dù tôi : con
đường vinh-hoa, phủ-quý.

Bà ăn nghiêm sắc mặt, dõng-dạc
nói :

— Thế thi cô lầm. Tôi chỉ đi trên
con đường bồn-phận. Tôi có lỗi, tôi
cam chịu lỗi, nhưng tôi phải ăn-năn
sửa lỗi. Bởi thế, tôi không muốn vì
tôi mà cô mang tiếng... mang tiếng
là một người không chồng... không
chồng mà... có con.

Mai cũng dõng-dạc đáp lại :

— Xin cảm ơn cụ. Nhưng nếu chỉ
vi tôi mà cụ muốn sửa lỗi thì tôi sẵn
lòng... — xin cụ miễn chấp, — tôi sẵn
lòng tha thứ cho cụ, tha thứ cho cụ
đã dày dặn tôi, đã... trong bao lâu...

Mai chỉ cố làm ra can-dần được
đến thế... Trí Mai ôn lại cuộc đời
quá khứ, thi thoát nhiên, lòng Mai tưởi
cực, thòn-thức. Mai thấy nghị-lực
tiêu-tán không còn đủ sức mà tranh
luận được nữa. Như một cái xác
không hồn, Mai gục đầu xuống nức
nở khóc, khóc không ra tiếng.

Bà ăn im lặng ngó nhìn.

— Ô hay ! bà lão này ! sao bà lại
chóng me cho me khóc ?

Mai ngừng đầu lên thấy em giặt
con đứng bên cạnh. Gượng cười,
nặng ấm Ái vào lòng hồn lấy hồn
đè. Bà án buồn rầu bảo Huy :

— Ông giáo, ông nghĩ tôi nói có
phải không ? Ông ngồi xuống đây
tôi nói câu truyện. Ai chả có lúc lầm
lẫn, huống chi tôi tuổi tác thi lại càng
lầm lẩn. Bây giờ tôi nghĩ lại,
tôi biết tôi lầm, tôi hối, tôi thản-hành
lên tận đây để đón mợ cháu và cháu
về. Ông là người học rộng, biết nhiều,
ông nên khuyên mợ cháu một câu.

Huy lanh lùng đáp lại :

— Thưa cụ, việc đó là việc riêng
của chị cháu. Tùy ý chị cháu tự xử
lấy. Cháu không có quyền lạm bàn
tôi, tuy đối với cụ cũng như đối với
họ con tôi.

Mai như nói một mình :

— Mẹ con tôi tưởng được yên thân
ở nơi hẻo-lanh này, ai ngờ cụ chưa
thà, cụ còn theo đuổi cho bằng
được để cụ hành-hạ.

Bà án thở dài, cắt giọng phàn-nàn,
cố làm ra thành-thực :

— Khô cho tôi chừa ! Người ta
không hiểu tôi. Ở nhà thì con tôi
không hiểu tôi. Bây giờ có lại không
hiểu tôi. Con tôi cũng vậy mà có
cũng vậy, các người cho tôi là một
vị hung-thần giờ sai xuống để pha
cuộc hạnh-phúc của các người.

Bà đưa khăn tay lên lau nước mắt :

— Nhưng nào tôi có ác nghiệt gì,
tôi chỉ là một người bao giờ cũng
nhưng tôi hành-phúc của con, của
cháu, nghĩa là nghĩ lối bồn-phận của
một người mẹ, của một người bà.

Huy đứng lặng nhìn bà án lấy làm
thương hại. Chàng se sõi nói :

— Cụ cho cháu tôi bảy eung-cụ vài
diều. Cụ là người rất tốt, bao giờ

cũng nghĩ tới bồn-phận. Cháu biết
lắm. Không bao giờ cháu ngó vực cụ.

Song thưa cụ, cụ dung thứ cho
mấy lời sống-sống của cháu, cụ từ
lái cái biếu hiếu, tức là một người
đại-diện cho nền luân-lý cũ. Mà tâm
trí chúng cháu thì đã trót nhiễm
những tu-tưởng mới. Hiều nau khó
lắm, thưa cụ. Cụ với bọn hậu sinh
chúng cháu như hai con sông cùng
một nguồn, cùng chảy ra bể, nhưng
mỗi dâng chảy theo một phia giặc
bên sườn núi, gấp nhau sao được.

Vậy chỉ em chúng cháu không dám
tranh luận cùng cụ nữa, chỉ xin cụ
ban cho một cái ân tội hồn, cũng như
khi xưa chị cháu đã vi cụ mà hi-sinh
hết hạnh-phúc, lạc-thú gia-dinh...
Cái ân tội hồn ấy, là cụ và ông huyền
quen hẳn chúng cháu di, dứng bần
lòng nghĩ lối hai tám linh-hồn phiêu
lưu như hai con chim chiếu bat giò...

Bà án vội nói :

— Thưa cụ, ở đây là nhà tôi, chứ
không phải là dinh quan tri-huyện,
xin cụ nhớ cho.

Bà ăn lại ngồi xuống ghế, nghĩa
là dê roi xuống ghế như một đồng
thịt mềm nhũn. Bà ăn hết nghị-lực,
hết can-dâm dê có thể tranh luận
được nữa.

— Cố Mai ơi ! cố nên thương tôi
giá yếu... cho tôi được cùng cháu
tôi xum họp....

Mai nhìn bà án lấy làm ái-ngại,
không nỡ dâng vò quá nữa, ôn tồn
thưa lại :

— Bầm cụ, cụ thiếu gì cháu, náo
con bà huyền, náo con các cõi...
cháu nội, cháu ngoại dù cõi. Thêm
một cháu Ái thi có làm gì mà lại
kiến mẹ con con phải xa nhau.

Bà án gắt :

— Thị tôi có muốnchia rẽ mẹ
con cõi đâu, trước sau tôi vẫn dồn
cõi về ở với... chồng có kia mà...

Lòng căm tức, Mai cố nén, chỉ
chạy bùng-bùng hộc lèn. Về phần
bà án thì bà hết sức đấu phản nhục
điem của mình, là bà chưa có cháu
nội, chưa có người nối dõi tông-
dường, vì lòng ích kỷ của bà ngô
răng nếu Mai biết sự thật thì nàng
càng bất bí bà.

Bỗng chợt nghĩ ra một điều gì, bà
án tươi cười hỏi Mai :

— Nếu tôi dồn con cõi một nghìn
bạc, thì có nghĩ sao ?

Mai ngo-ngác không hiểu :

— Thưa cụ, on gi à ?

— Ôn cõi nuôi-nâng cháu tôi.

Mai cười nhạt :

— Thưa cụ, cụ cho tôi là một
người vú em nuôi cháu cho cụ phải
không ?

Bà án như người mè-mèn, không
nhịn câu hỏi của Mai :

— Vậy hai nghìn nhé ?

Mai đứng phắt dậy giặt con di ra
cửa phòng, quay lại nói :

— Cháu xin phép cụ, cháu phải
đi dâng này có chút việc cần.

Rồi nàng bảo Huy :

— Cậu ở nhà hẫu truyện bà lớn
nhé.

Bà án và Huy còn ngo-ngác nhìn
theo thì thoăn-thoắt Mai dâng
Ái bước lên con đường giò !

(Cõi nữa)

KHÁI-HƯNG

Học chữ Hán tče-thành

Bắt đầu khai-giảng ngày 16 Août

Chữ Hán dạy lối Tây.

Cắt nghĩa theo mẹ Tây.

Rất chóng hiểu, trong thời kỳ rất ngắn
có thể xem được sách Tàu, giấy má việc
quan....

Học-phí mỗi tháng từ \$ 1 đến 3\$ tùy số
người học nhiều ít.

Mỗi tuần lõi, học ba tối.

Bắt đầu từ 16 Août hời 8 giờ tối, ai
muốn học xin đăng giờ ấy đến trường Tri-
Tri, phố hàng Bán. Nhớ đem giấy, bút,
mực (giấy tẩy, bút tẩy cũng được).

MAI-DĂNG-ĐỆ

Người làm nhà nên biết rằng:
CHỈ Ở 42, Rue de Takou MỚI CỎ

KIẾN-TRÚC-SU'
ARCHITECTES DIPLOMÉS
Chuyên môn về Kiều-nhà,

BŌ-HŪ-U-HIẾU

TAILLEUR DIPLOMÉ DE L'ÉCOLE INTERNATIONALE DE COUPE DE PARIS
N° 41 Rue du Chanvre

Coupe et façons impeccables et soignées adaptées à toutes
anatomies. Aucune augmentation sur les prix courants

Những việc chính cần biết trong tuần lễ

Tin trong nước

Công phái giảm lương 10 %.

Theo nghị định ngày 2. 8 của quan Toàn-quyền, những viên chức do phủ Toàn-quyền bổ nhiệm không được tăng lương 10 % như các viên chức khác.

Giảm tiền phụ-cấp của các ông nghị.

Các ông nghị đã dự Đại hội-nghị và hội đồng Chánh-phủ đều sẽ bị giảm tiền phụ-cấp hàng ngày từ 24 p xuống 20 p (nghị định ngày 14 Février 1933).

Vấn-dề nước mắm ở miền bắc Trung-kỳ.

Thanh hóa — Quan phủ Tỉnh-gia đã về Du-xuyên-hiều-du cho dân chúng về vấn-dề nước mắm và khuyên dân nén cãi-cách theo chương trình Granrat, như đóng nút chai để phòng giam lầu v.v... Dân chín làng Duyên-hà về phủ ấy đã đệ đơn xin cho phép làm nghề như cũ, đại-khai nói đóng chai thì đồ chứa cũ phải bỏ, thiết-hai nhiều, già tái phải cao là hàng é, còn phòng gian lận, quan trên có thể trừng phạt người làm man trá v.v.

Việc trợ-cấp những người thất nghiệp ở Saigon.

Saigon — Ban trợ-cấp những người thất nghiệp (đang lập) hiện đang tìm cho biết số người có công ăn việc làm ở Saigon.

Ban này định phát eom, quần áo và kiếm nhà ở cho những người thất-nghiệp.

Quốc-tử-Giám đổi làm học-xá.

Huế — Theo một tờ phiếu tầu của bộ Q. G. G. D. thì từ nay về sau, Quốc-tử-Giám đổi làm học-xá để luyện những người thi vào ngạch thuộc quan, sẽ lấy những học-trò có bằng Đại-học, Trung-học và Cao-dâng tiêu-học, chứ không lấy những học-trò để giấy làm thê-thuật nữa.

Kỳ thi có ba bài đại luận về văn-minh Á-tây, văn-minh Đông-Á và chính-trị Đông-Pháp. Lại có một bài diễn-thuyết trong ba khắc-dong-hồ về chính-trị,

Số sinh-viên lấy vào các trường Cao-dâng.

Vụ khai trường năm nay, sẽ lấy vào:

1. Trường Cao-dâng Sư-pham 4 người.

Kinh-Tế Tạp-Chí

Vì một lẽ riêng, vì chính-dốn lại Tòa-soạn, nên báo Kinh-Tế số 8 ra chậm. Vậy có lời kinh-cáo cùng các bạn đọc-giả biết rõ.

TÙNG-VIÊN

NGUYỄN-XUÂN-NGỌAN
Directeur Gérant de Kinh-Tế

Ai muốn vừa xem truyện hay, lại học võ giỏi thời mua ngay bộ « VŨ-THUẬT TÙNG-THỦ BỘI »

Số 1, 16 trang. Giá 0\$02

Truyện đã lý-ký lại có vẽ rõ và giảng kỹ những lúc vua CÀN-LONG đánh vỡ Thiếu-lâm thế nào mà được quân cướp-nghịch, để mọi người có thể học được các miếng hùm như « Tần gia hùm mã gián » v.v. Nói về truyện, thi-thật là hay, vì vua Càn-Long già-giang là thường dân để đi trè gian-ưu-khổ, gấp nhiều chỗ già-nan nguy-hiểm...

Do Son-nhận và Nhật-nam Thu-xã biên-tập. Mỗi tuần lẻ xuất-bản ít ra là một kỳ (vì từ nay đã có nhà in riêng của Nhật-Nam). Ở xa mua buôn trả 20%. Mua lẻ thêm trước-thưởng 0\$03 (Cước bão đầm 0\$13). Thờ và mandat chỉ để cho nhà xuất bản như vậy:

NHẬT - NAM ẤN THỦ - QUÁN DƯỢC PHÒNG.

104 HÀNG GAI HANOI.

2. Trường Mỹ-thuật, ban hội-họa và điều khắc 8, ban kiến-trúc 8.

Những sinh-viên được vào học không được lĩnh học-bổng và tiền nguyệt-cấp.

Số tiền Đông-dương phải góp cho nước Pháp năm 1933.

Năm 1933, số tiền các thuộc địa phải góp cho nước Pháp là 79.978.643 fr., thi về phần Đông-dương phải chịu 67.311.000 fr., trong số đó, riêng chi về binh phí hết 65.298.000 fr.

5 vạn bạc tiêu về những phạm nhân Bắc-kỳ đầy sang Inini.

Nguồn-sách Đông-dương phải trả cho ngân-sách Bắc-kỳ 50.000p là tiền chi tiêu về những phạm nhân Bắc-kỳ đầy sang Inini (nghị định quan Toàn-quyền ngày 10. 8. 33).

Số gạo Saigon xuất-cảng qua Bi-văn-tang.

Saigon — Nước Bi-văn-tang thu gạo của nhiều xứ như Nhật, Ý, Ai-cập, California, Brasil, Xiêm-la, Java, v.v..., nhưng chỉ có gạo Birmania và Saigon được Bỉ dùng nhiều hơn hết, vì sạch-sẽ mà giá lại hạ. Số xuất-cảng gạo hai nơi này vẫn tăng thêm.

Tin lạng báo

Nhà nghỉ mát của báo giới Saigon.

Saigon — Hội báo giới đã cất ở Dalat một tòa nhà nghỉ mát để cho những người làm báo đến đó tĩnh-thường sau khi làm việc khó nhọc.

Niết-bàn tạp-chí.

Saigon — Ông Phạm-ngọc-Tho, giáo học hưu-trí ở Chân-đốc được phép xuất bản một tờ tạp-chí bằng quốc-ngữ, mỗi tháng ra hai kỳ lấy tên là Nết-bàn tạp-chí.

Tin nước ngoài

Trung-Hoa

P. N. Tường đã bỏ Sát-cáp-nhi.

Peiping 14/8. — P. N. Tường đã bỏ Kalgan về ở với Han-phục-Cử là bộ ba của Phùng, hiện là Tỉnh-trưởng Sơn-đông. Phùng đã tuyên bố không dự vào việc chính-trị nữa.

Viễn-Đông Tôn-Tich Hội

Hội đặt dưới quyền kiêm-soát chính-phủ Toàn-quyền Đông-pháp
Đảng-bà Hanoi số 419

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — giấy nói số 892
Sở Quản-lý ở Saigon — 205-207, phố Catinat — giấy nói số 1099

Mua phiếu để dành tiền ở Hội Viễn-Đông Tôn-Tich, thì chắc được một cái vốn có bảo-linh, và để dành tiền một cách rất chắc-chắn, chẳng ngại gì sót cả.

Mua phiếu gop hàng tháng hay gop một lần cũng được.

PHIẾU GOP THÁNG:

- 1.) 1.000p. thi gop mỗi tháng 5p.00
- 2.) 500p. thi gop mỗi tháng 2p.50
- 3.) 200p. thi gop mỗi tháng 1p.00

PHIẾU GOP MỘT LẦN

- 1.) 1.000p. thi gop 575p.00 hay là gop làm 12 lần mỗi lần 50p.
- 2.) 500p. thi gop 287p.50 hay là gop làm 12 lần mỗi lần 25p.
- 3.) 200p. thi gop 115p.00 hay là gop làm 12 lần mỗi lần 10p.

Góp như vậy thì vừa được một cái vốn, lại vừa được dự vào các cuộc xô-số hàng tháng có Chính-phủ Toàn-quyền Đông-pháp kiêm-soát và mỗi tháng minh có thể được lấy về:

TIỀN HOÀN LẠI THEO PHIẾU ĐÓNG

	1.000p	500p	200p
Xô số thứ nhất . .	5.000p	2.500p	1.000p
Xô số thứ nhì . .	1.000p	500p	200p
Xô số thứ ba được miễn bắn không phải gop nữa.			

Ai trúng kỳ xô số lần thứ ba thì được đòi ngay lấy cái phiếu gop môt lần mà dè cùng một ngày với phiếu của mình. Vậy thi người trúng phiếu ấy không phải đóng gop gì nữa, mà vẫn được dự các cuộc xô số hàng tháng cho mãi đến khi đốc ống được lấy về.

Phiếu nào cũng hạn 15 năm, và đến cuối hạn ấy thi được lấy vốn về, nếu trong các kỳ xô số hàng tháng minh chưa được trúng số. Ít nhất là được dự vào 50 phần trăm tiền lãi của bắn-hợp. Tiền lãi ấy sẽ dùng làm những kỳ xô số phụ để chia cho các người có phiếu.

Phiếu gop một lần thành ra tiền, đặt LÃI BỘI (nghĩa là ĐẮP LÃI LÀM GỐC) lãi 4 phần 75, ấy là dã trừ tiền phi-lon giấy má sô sách rồi.

Các phiếu sẽ dán tem chịu thuế, tiền tem ấy chí lúc gop lần đầu là phải già mà thôi!

Phiếu 1.000p. giả 1p.20—phiếu 500p. giả 0p.60—phiếu 200p. giả 0p.24

Ai muốn hỏi thêm điều gì, xin cứ hỏi tại:

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — ông ALLIZON quản-lý;

Sở Quản-lý ở Saigon — 205-207, phố Catinat — ông MEYRICK quản-lý;

Hoặc hỏi các viên-chức hay các người đại-ly của bắn-hợp.

Một nước « công-hòa » mới.

Thượng-hải — Tại phía đông tỉnh Cát-lâm, có hai người trọng yếu là Quách-dạo-Phu và Hả-ki-Nhân-đèng lên tổ-chức một nước Công-hoa mới.

Chính sách của Nhật.

Thượng-hải — Bộ ngoại giao và bộ lục quân nước Nhật vừa rồi đã mở cuộc hội-nghị bí-mật với phu-nhà sách đối với nước Tàu :

1. Quyet dùng bộ Thach-bien-Vũ, Lý-té-Xuan lập một nước mới tại Hoa-bắc.
2. Quyết định binh lực chiếm lấy Sơn-dông.
3. Bắt nước Tàu phải trả hết các món nợ cũ.
4. Ngăn trở thế lực các nước Âu, Mỹ, không được tràn sang Á-Đông.

Tàu nhỏ Mỹ tổ-chức quân hàng không.

Đông-kinh — Nước Tàu nhỏ nước Mỹ lấy toàn-quyền tổ-chức giúp một bộ quân hàng không, chế tạo các máy bay trinh-sát, máy bay đánh-trận và máy bay ném bom, cả thầy 835 chiếc, hàn tên năm 1936 phái xong. Số tiền nhà-phi Mỹ cấp một nửa, trước chừng 40 triệu đồng, những viên quan huấn luyện nghề hàng không dùng toàn người Mỹ.

Tin Đức

Muốn đòi lại hạt Sarre.

Berlin 8. 8. — Một tờ báo ở Berlin đã đăng lời tuyên bố của Von Papen muốn yêu cầu Pháp trả lại hạt Sarre cho Đức trước cuộc Dân-chung đầu phiếu năm 1935.

Học-trò phải chào theo lối Hitler.

Berlin — Tại các trường ở Wurtemberg học-trò chào thầy giáo đều phải theo lối chào của đảng Hitler.

Giới-thiệu Sách

Bản-báo nhận được quyền sách tập đọc, học tiếng tay lợp tur, lợp năm của ông Đặng-dinh-Huống, giáo viên trường Yên-phu gửi tặng. Vậy xin giới-thiệu cùng độc-giá.

Kể từ 12 Juillet này Công-ly Rượu, Vạn-Vân sẽ cống-hiến bà con một thứ rượu do Công-ly Vạn-Vân nấu theo lối cỗ của các cụ.

Các Ngài dùng rượu ấy sẽ được vừa ý.

Đau dạ dày, Lậu

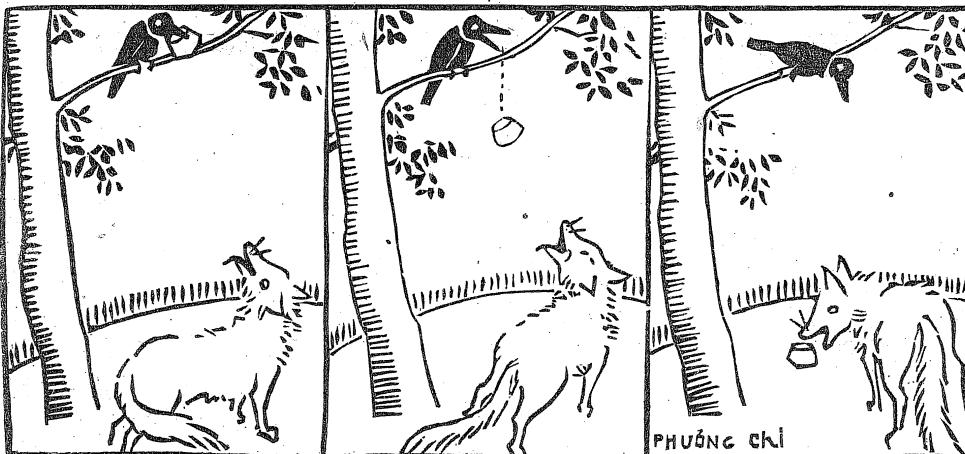
Ăn chậm tiêu, dày hơi, hay ợ, đau dạ dày và đau bụng dưới, chỉ uống một gói thuốc Phòng-tich giá 0\$50 là nhẹ ngay lập tức, nặng lấm chì 4, 5 gói là khỏi rứt.

Thuốc lâm Vô-dịch giá 1\$00 một ve dã nói tiếng là hay nhất, ai uống cũng khỏi, uống vào mấy bồ-thân giá 1\$50 một hộp lớn, thì lậu kinh-niên bao nhiêu lâu cũng phải khôi.

KIM-HƯNG DƯỢC-PHONG

81, Route de Hué — Hanoi
Haiphong — 180, Avenue Paul Doumer
Namdinh — 28, Rue Chapeaux
Thanh-hoa — 32, Grand' Rue
Vinh — 44, Rue de la Gare
Saigon — Nhà Nghỉ Kinh 90, Aviateur Garros

Tranh dr thi số 89

NGU-NGÔN LA FONTAINE MỚI.
CON CÁO, CON QUÀ VÀ CÁI BÁNH

PHƯƠNG CHI

Cáo — Kia quan bá, trông quan bá
bánh rù, quan bá hát cài-luong Nam
ky hay lẩn chử chảng chờ! Em ưng
nghe điệu Vọng-cố Bạc Liêu lầm, ea di
vải bài làm phướn mà!

Qua — Thời đi chui, chẳng ai dại mà
nghe phỉnh đâu! Tho ngu-ngoń La
Fontaine đây đã eoi qua rồi mà... chú
gạt sao nỗi!

Cáo — Còn dời con dời cháu mày
nữa! Hê chừng nào mà mày cầm mày
diết thì mới hét bị lừa mà ăn bánh,
thôi cám ơn, tao di yề, nghe không?

KHOA - HỌC

À TÉ RA MINH CÙNG LÀ MỘT NHÀ PHÁT MINH!

(Tiếp theo kỳ trước)

he với máy móc, máy móc với khoa-học.
ông chẳng nhầm, tất là ông « lòe » đời
đây chí gì? Bao thưa!

Nhưng bao hơn ông Bình nữa, là ông
Đinh làm thuốc, bắt chước chẳng biết lỗi
của ai, dựa hai dây từ xép, nhúng lọ lọ
nhô, bao giấy dỗ giày xanh, ông đặt một
một mày nấu thuốc (theo chữ đê trên) kèm
một cái nồi thủy-tinh trong, như hịnh con
cò khết rù.

Hai vật ấy cốt để tỏ cho khách qua
đường biết rằng:

« Đò dùng khoa-học (!) ta đây, lời quảng-

chỗ cho thuốc vào, ban đã chỉ đến chỗ
thuốc ra, rồi thuận tay, bạn nắm ngay lấy
tay mình mà lôi sên-sêch đi. Đến 15
phút sau, bạn mới chịu nói:

« Lão cát đấy mà! Máy với móc gì, chính
tay tôi vẽ thuê cho họ đấy. Minh là con
nhà vẽ, họ bảo vẽ cho ra hình một cái máy,
mà bét cát nó là cái máy có thật, hay cái
tuy-tưởng-tưởng, cũng được tôi anh tình
cái ô cửa tôi nghĩ sao cho ra một cái máy
thật, nên tôi đánh về cái máy tưởng-tưởng
vậy. Minh cát việc phông bút vẽ tràn, cát
sao cho chẳng-chết những ống, những bánh
xe ta được rồi. Về xong minh cũng hơi
ngượng, nên cát kệ nhô lý-leo vừa lột vào
kh rắng bánh xe ở góc dưới bên trái
thôi... »

— Thả nào...

Họa chặng chỉ có anh nghĩ ra hươu, với
cái anh vẽ, là không bị lừa thôi. Nhưng
tội nghiệp », rõ, ông chủ có định lừa ai
kết ái cái biển « nướng mả thôi. Thế
sao ông không bằng « toet » cái máy
chỗ thuốc theo phép khoa-học ra có được
không? Hay là cái máy ấy nó là cái nồi
thủy-tinh ngày đêm vẫn nằm tro ở cửa
biệt đây? Hay là nó cũng để làm quảng
cáo nốt, còn cái máy thực, ông sợ người
ngoài, ông sợ cả người làm công, ông bi-
mặt kín kó nào... ngăn óc rồi? Có lẽ thế!

(Còn nữa)

CHĂNG-THỦ-MƯỜI-BA

Xin đề ý đến Gare mới
dầu cầu Doumer Hanoi

Ở 54, ngõ hàng Khoai Hanoi, có
xiềng bán các thứ gỗ; cây, phiến
và các thứ sés sần.

Có xiềng làm các thứ cửa, các
thứ rui etc.

Gia rất hạ ở ngoài bắc.

Bắt đầu từ 10 Août 1933, bán
chiếu khách các thứ rui lim trong
ít lâu: rui lim một thước già:

Rui lợp ngồi 0.027×0.027 giá 0\$05

Rui trần 0.027×0.01 giá 0\$025

Xin các quý-khách chiếu.

Kính cáo
NGUYỄN-VĂN-CHÚC

Entrepreneur

54, Rue Duranton, Hanoi

Téléphone № 268

Peintures GECKO

PHUNG-NHUCUONG

Nº 53, Rue de la Citadelle, Hanoi

Hiệu sơn THẮNG-LONG

PHỤ-NỮ

VỐI

ÁI-TÌNH

(Tiếp theo)

Đến như sức mạnh của ái-tình thì rất là hiệu
nghiêm. Đôi trai gái nào biết lợi dụng cái sức
mạnh của nó, mà lại tìm cách ngăn giữ được
lòng tà-dâm, thì cái ái-tình của đôi ấy tái sẽ
được người đời tôn trọng, kính yêu. Trái lại,
đôi kia để cho lòng dục thắng, ấy là sẽ bị người
đời mai-mỉa; chẳng những thế mà thôi, lại còn
về rắn rỗn chán cho những kẻ đã khinh miệt
cái nghĩa của hai chữ ái-tình vậy.

Thế thì tôi cho ái-tình là một cái tính tốt,
làm người ai cũng cần phải. Tôi xin dẫn
cái tí tí sau đây để chứng thực cho ái-tình là
một tính rất hay và mong chị em ta lợi dụng
nó, chí em ta đã có thể tránh khỏi cái broc
sai lầm mà còn mong làm được biết bao lợi
ich cho nhân-quân, xã-hội nữa: ái-tình cũng vi
như cái sườn núi bén kia, hai bên cách nhau
chẳng qua chỉ bởi cái đám cỏ xanh rì trên
đỉnh núi cao chót vót. Một người con trai với
một người con gái yêu nhau, vì cũng như hai
người đi lên đỉnh núi, nếu đội trai gái biết tôn
trọng ái-tình thì dem hết lìa lực ra mà khai san
phá thach, cũng nhau hợp sức gác dựng một
cái lều dài rực-rỡ trên đỉnh núi kia. Người con
gái lợi dụng cái lòng kẽ kia yêu mình mà sút
đục cho người yêu ra công găng sức, người
con trai cũng lợi dụng cái lòng nhiệt-thành,
tin cậy của bạn mà khuyên nhủ chí ai ra
sức cho mình, sảy lấp lửng dài, mà mang ròng
ròng. Ở đây hai người có thể cùng nhau mưu
đồ biết bao công nghiệp, mà không cái công
nghiệp ấy, phi chằng có những lời khuyên
khích của người mình thương yêu, lợi dụng
cái sức mạnh của ái-tình thì cũng kí hận

nên.

Ái-tình biết lợi dụng thì sẽ trở nên vũ già
như thế!

Nhưng đến lúc hai người đã ở trên đỉnh
núi và ráo để dùng bước sang sườn núi bén kia;
nếu không có chính thức kết hôn mà liều bước
sang bên đám-dục như thế là người có phạm
lỗi với danh giáo. Cần như ai trồng cây
sườn núi bén kia, cỏ hoa tươi tốt, phong khí
sang sẽ sảy lấp một cái lều dài nữa thì trước
hết phải có chính thức kết hôn. Hai người lại
cũng nhau hợp sức gác dựng một cái cảnh tri
khác. Đây là con cháu sau này trở nên người
ichi quốc lợi dân, làm cho quốc gia đều được
phù erong, cùng nhau cát hành phúc chung
cho nhân loại.

Ái-tình với tà-dâm thực là khác nhau, mà
phản cách con người ta sẽ do nơi khác nhau
đó mà phán đoán trong kínhhinh vậy.

Cô B.L.

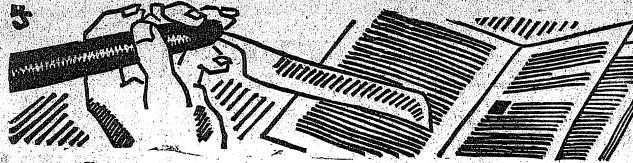
**CÓ ẢNH CHỤP LỐI
MỸ THUẬT
NÊN LẠI
HƯƠNG — KÝ**

THUỐC BIẾU-KINH
RẤT THẦN-HIỆU

Dân bà kinh-nguyệt không đều,
sinh ra dứt đầu, đau mắt, đau
bung, đau lưng, hầm hập phát
sốt, da thịt xanh-xao, không sinh
đè... Chỉ dùng 4 hay 5 hộp DƯƠNG-
HỒNG ĐẠN của THỢ-DÂN Y-QUÁN,
chẳng những khỏi bệnh mà còn đỡ da,
thẩm thịt hơn trước. Vì thuốc ấy có
sức đậm màu xấu ra màu tốt, rất
lợi cho sự sinh-dục của dân bà. Nhiều
người dùng rồi đều thấy thần-miệu.

Mỗi hộp 1\$20
Ở xa thêm tiền cước. Thư và mandat
xin gửi cho ông:

PHẠM-QUẾ-LÂM
54, Phố Sinh-ltr — Hanoi

NHƯNG HẠT ĐẦU DỌN

Đời hạt đậu dọn lấy hột ngọc quý.

Nhát-dao-Cao đương ngôi mài lưỡi dao dè gửi vò Nam tặng mấy bạn đồng nghiệp thì Tú-Lý dập bàn cười rộ mà bảo rằng :

— Nay Nhát-dao-Cao ơi, Zân-Báo lượm những hột ngọc quý của anh đây này, anh đã coi chưa ?

Nhát-dao-Cao thong-thả ngừng đầu lên đáp lại :

— Ai làm gì có hột ngọc quý đánh rơi mà họ lượm.

Tú-Lý càng cười to :

— Người ta nói bóng đấy, hột ngọc quý nghĩa là những chữ, những câu văn sai lầm kia.

Nhát-dao-Cao ngạc nhiên :

— Thế à ? Nhưng có thực Zân-Báo biết tia những chữ, những câu văn sai lầm chẳng ?

— Lại không thực !

Nhát-dao-Cao cười mỉm :

— Tôi ngó lầm. Có cái tên họ, họ còn viết trật thì anh bảo họ bê bối được ai. Có dòi thừa nhà ai lại viết chữ Lương-khai-Sieu » bao giờ !

Tú-Lý phát gác :

— Anh chỉ lý sự cùn. Tên người ta, người ta muốn viết sao thì viết, can chi đến anh ?

— Anh bảo không can chi đến tôi à? Anh cũng là dân, tôi cũng là dân, dân Việt-Nam, mà họ lại gọi mình là Zân, như con ngựa Zébre (ngựa vằn), như con số Zero (số không), anh bảo tôi không thể sao được. Nhưng thôi, hãy để chữ Zân ra một bên. Bây giờ anh thử cho tôi coi lại những hột ngọc quý của tôi, nếu hột ngọc quý qua 'thực' có (đòi) văn tây đấy nhé, han Zân-Báo à !

— Đây này ! anh coi. Mý-Tú viết :

« có bao giờ vẽ cọp dì dưới nước » thế mà anh cũng lôi thói bảo Mý-Tú viết

trật. Anh đọc câu văn ấy phải cố hiểu rắng cọp không dì dưới nước được dù nước ấy là giòng suối nồng đòn trong khe núi. Vâ Mý-Tú viết câu văn vò lối đó là để « bức cáo lý lẽ của cửa cổ An-Diễn » mà thôi, có hề chi đến anh. Anh hãy rõ ràng tại mà nghe lý-luận của Zân-Báo :

« ... Nói gì đến dì dưới nước ! thi ngờ

hoi chết mồi cọp cồn gí !

Nhát-dao-Cao ôm bụng cười :

— Thế con cọp nó dì qua giòng suối, nước chí-tới ông chán, thì nó cũng ngọt hoai mà chết chẳng ?

— Bi như vậy thi gọi là dì dưới nước thê nào được ! Đó là dì trong nước !

Thì thi Nhát-dao-Cao xin chịu lý luận của Zân-Báo.

◆ Tiếng gì thế ?

Bản về nhân-vật Lương-khai-Sieu.

Zô là cái đầu đề một bài đại luận của ông Tung-Vân đăng trong Nam-Phong số 135. Vâ dòi là câu văn tàu văn tiếc gi, chứ Annan minh ai lai nói « nhân-vật Lương-khai-Sieu » bao giờ ?

Thứ hỏi ông Tung-Vân : « nếu tôi kêu ông là nhân-vật Tung-Vân » thi ông nghĩ sao ?

NHÁT-DAO-CAO

HỘP - THU

Bà N.-Quang — Sẽ lục đắng.

Ông N.D.-Phong Haiphong — Sẽ lục đắng dần.

Ông D.-Cầu — Xin vui lòng.

Ông L.S.N. Yến-bay — Xin gửi tặng 3 tháng báo. Tranh rất đẹp nhưng vâ lót chưa thật quá, nên không dùng được.

Ông P.-Tung Phát-diệm — Xin vui lòng. sẽ gửi báo tặng.

Ông B.-Quang — Đã nhận được.

Ông H.-Phiên Hôpital Hué — Sản lồng, nếu thất hay, thất vật.

Cô T.T.-Chi — Phiên có biến thể không đúng cách, không biết đường nào mà đi.

Ông D.C.-Chang Ké-sơn — Về việc dịch quyền Lịch-sử Hòa-bình, bản-hảo không hiểu ý ngài ra sao, nhưng có thể nói trước rằng không sao chiều ý ngài được. Báo vẫn gửi như thường.

Ông H.V.B. Đại-lý ở Qui-nhon.

Báo đã nhận ngân-phếu 138\$5 và tháng Juillet rồi chứ không lòn với cái ngân-phếu \$898 của Tiếng-Dân mà ngài đã hồi.

Ông Tr.q.Th. à Long-đéc-dông Vinh-Long.

Báo lồ từ 36 đến 55 vẫn còn, nhưng phải tính theo giá bán lẻ, vì càng ngày những số báo cũ lại càng quí.

Ông H.Tr.H à Nguyễn-binh Cao-bằng.

Ngân-phếu của ngài bắn-báo nhận rồi. — Báo cũ từ 12 đến 18 còn; từ 25 đến 34 cũng còn, nhưng thiếu số 25 và 27.

Bà Tr.th.Tr. à Vientiane

Báo Phong-Hoa có từ số 1 đến số 50 vẫn còn, nhưng không đầy thiếu mất mấy số này: số 11, 17, 23, 24, 25 và 27.

Những báo này bắn-quán chỉ giải theo cách lanh-hóa giao-ngôn mà thôi.

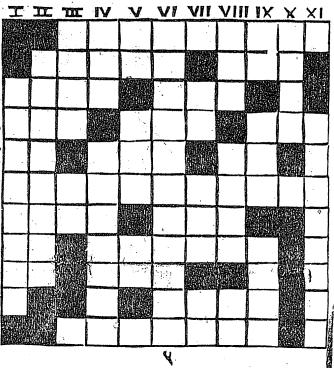
Ông Tr.x.B. See Pénitencier à Viechtiane

Báo Nông-Công-Thương đã bị đóng cửa gần một năm nay rồi.

Ông Ng.kh.Tr. Tri-phủ Yên-lêng.

Báo của ngài lúc gửi vẫn lành lặn, hẳn có người xem trọng nên lúc đến tay ngài mới nhau nát như vậy.

XẾP CHỮ Ô — Số 8

Chữ cái đứng một mình không kể đến.

Ngang

- 1 — Thủ dã quâ. — 2. Một thứ lỗ vật triều đình Hué mới bỏ trong việc Tế-tị. — Công việc nhà làm ruộng khi lúa chín. — 3 — Thủ hàng to. — Biết nói thi là mĩ-nhân. — Tiếng không bằng lồng. — 4 — Công việc nhà dệt lụa. — Tròi hôm quay hay như mắt người cười. — 5 — Kẻ ở bạc không nhớ. — Là câu, là bực-thang, hay là vụ (chữ Hán). — Tiếng xưng hô. — 6 — Không cảm-dộng, không dựa ra cách nghiêm trang. — 7 — Nghĩa là cay nồng dân bà là ôi. — Lâm bi thương bằng móng. — 8 — Không lờ mờ. — Kéo lên cho người ta đỗ lại (tiếng kép). — 9 — Biền hàng rрю. — Tên (chữ Hán). — Tiếng reo. Nếu dân ông thi là gã. — 10 — Lời nói (chữ Hán). — 11 — Một ông tu tiên.

Dọc

- 1 — « Cái trí thức người ta vốn viết ». — 11 — Phần già tài dành về việc cúng tờ tiền. — III. Đầm-dâ hương. — Giống lõm bể. — IV. Khi bị nước. — Lúe nháp-thiền của nhà sư. — V. — Trái với oán. — Cơm thôi không khéo. — Chết hổ lòn ngực. — VI. — Đạo mạo chung chạc (tiếng kép). — VII. — Tiếng khóc cháo đời. — Tiếng hối chô ô. — Du dô. — VIII. — Bắt được trận ít khi làm thế. — Việc người lâm nước hot (chữ Hán). — Được lai bài, nhô lai truyện cũ. — IX. Đề và cơm vào. — Đề nghe. — Một thứ tráng. — X. Tiếng gọi cha thẳng cuối (theo phong-dao). — Tiếng chế. — XI. — Chưa sáng rõ.

Giải nghĩa số 7.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	P	H	U	R	O	N	G	E	F	H	A
2	H	U	R	O	N	G	H	A	N	H	A
3	O	A	N	A	I	A	N	A	A	A	A
4	N	G	A	N	N	H	A	O	O	O	O
5	G	N	G	O	N	I	T				
6	P	H	O	N	G	O	N	I	T	G	H
7	H	O	A	N	K	H	U				
8	A	I	N	O	H	U	Y				
9	N	N	A	O	E	E	E				
10	H	O	G	I	A	N	N				

CUỘC VUI TRÁ HÌNH CỦA BÁO PHONG-HÓA TỔ-CHỨC

Các nhân-vật dự cuộc vui này, dộc-giả thường biết cả duy còn thiếu một người, người ấy để bùa-bối dây rời di đâu mất.
(Vậy người ấy ở chỗ nào và là ai?)

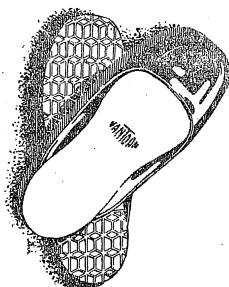
Bắt đầu từ tháng bảy tây phòng giây của bàn Công-ty, trước ở 34 hàng Nâu, Hanói, đá dọn cà xuồng ở lò nâu rượu tại Văn - Diên. Vậy Ngài nào có công việc gì hay thư-từ giao-thiệp với bàn Công-ty thì xin mời xuồng Văn-Diên.

BẮC-KỲ NAM-TÙU CÔNG-TY LAI CẢO

10.000

Nhà **BÁT-GIÁC** bờ hồ cần mua ngay 10.000 cuốn sách học từ bậc sơ-dâng đến cao-dâng và sách truyện **CÙ** giả một giá **RẤT-CAO**. Ai có nên đem lại ngay mà bán.

KIOSQUE DE LA PLACE
NÉGRIER — HANOI

Tết năm nay các ngài dùng giày gì?

Giày Kim-Thời*Marque, dessin et modèle déposés*

Kiểu rất đẹp, mũ láng Hoa-kỳ rất tốt, để cao-xu đen, đúc ở bên Pháp, đì bền gấp bốn lần để da hay dế crêpe, không chướt và toet ra như dế crêpe, trông đẹp và nhẹ như đê da, dù mưa không ngấm nước. Giá rất hàn.

Bán buôn và bán lẻ:

VĂN-TOÀN

95, Phố hàng Đào, 95 — HANOI

CHO KHỎI TIỀN**MẤT TẬT MANG**

Chúng tôi sẽ trả tiền lại cho người nào sau khi dùng phương thuốc này mà không lành.

1º) THUỐC TRỊ VÀ PHÒNG HOA-LAO (tuberculosis pulmonaire): Họ ra huyệt, ra đám: họ kinh rắn: chữa cả bệnh bronchite và poitrinaire rắn thắn hiện. Thuốc dùng hút hoi vào phổi và có đặc tính: a). Huân phế chỉ khái; b) Sát trùng lao (bacilles de Koch); c) Chết huyệt hóa đâm.

Mỗi hộp to 2p50, hộp nhỏ 1p50

Chúng tôi sẽ đổi máy bóc the cầm-tạ của M. PHAN-DŨC-THÀNH ở Linh-cẩm (Hà-tịnh), M. TRẦN-KHƯƠNG phủ Diên-châu (Nghè-an) và nhiều bức khác.

M. NGUYỄN-TRUNG-THẨM

Quảng-xá Đông-hội

THUỐC LÂU HỒNG-KHÈ

Bệnh lâu mởi phát ra mủ, ra máu, buốt ticc, hoặc bệnh đà lún chữa không rút薪水, mỗi khi uống rượu, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy có mủ và xem trong nước tiểu có vẩn, uống thuốc này đều khỏi rút nọc. Thuốc đà mau khỏi, lại không công phật, nên được anh em chí em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông, cả người Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rút nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khè. Giá 0\$60 một ống. Bệnh giang-mai, tim-phát hạch lèo sỏi nóng rết lò-loé, quý-đầu đau xung, rát thịt, rút đầu, nôi mè-day, ra mào gá, hoa khé, phá lò kháp người, uống một ống thuốc là kiền-hiện, không hại sinh-dục. Cũng 0\$60 một ống. Xin mời quâ bợ lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi nhà giày-thép đến tận nơi.

HỒNG-KHÈ DƯỢC-PHÒNG

88 — Route de Hué (số cửa chợ Hôm) Hanoi — Téléphone 755

chuyên kẻ biền lối mới

ATDAR
Nº7 RUE LAMBLOT HANOI
thắng hàng Mành gần hàng Hải
NHIỀU LỐI CHỦ MỚI
NHIỀU TAY VẼ KHÉO
CÓ NHÀ MỸ-THUẬT TRÔNG NÓNG
CO NHẠN CÁ
sản, vải, lanh buông hoa, v.v.
Quảng cáo trang hoang
của hàng và trong nhà
XIN QUÝ KHÁCH ĐỀN XEM MÌNH
CÓ DUNG QUA PHÂN ĐẠNH MÙ

PurblanHỘI BIẾT LÀ TRẮNG, KHÔNG
TAY KHÔNG HAI VAI, KHÔNG HAY

TALC DE VENISE PARFUMÉ
“CON-GÀ”

là thứ Phấn Soa-Rôm của Nước, Ý-Dại-Lợi.
Khi tắm xong, soa vừa chẳng vira mắt, lán rộm, khỏi ngứa lại rẽ tiền.

Hộp 120 grs. giá: 0\$10
Có bán lẻ ở các cửa hàng to các tỉnh.

Tổng-Dai-ly

TRUNG-NAM, BẮC-KỲ

NAM-TÂN

84, Phố Bonnal, Haiphong

Bán buôn và bán lẻ

Hay rất mực, thực là tài
Đứng không sai, ai cũng biết

Kinh trình các liệt-quí chư-tôn biết rằng: Tôi là Thâu-tử thầy tướng Quảng-Dòng học đạo shing-long ở bên Trung-núi, cái tình đầu dâu cũng có liềng, nay sang Nam-Việt xem hói, xem hóng, xem số hò-lac, và xem hết thấy các việc thao ve ám-phân, duong-trach. Tôi hiện ở số 100 phố hàng Bông-dêm, Hanoi.

Các đạo học mà tôi đem ra công-hiến liệt-quí đều là những mòn-hoa-truyền-cũ, là tiên tôi chuyên-tâm nghiên-cứu đã từ bốn năm đời đến nay và tôi cũng được cõi dũng. Dịnh-nhan truyền-thu các phép nhiệm-mẫu, chân-tâm chỉ-diểm nhưng nói bén khô sống mè, bảo rõ mọi điều tránh hung-gấp-cát, đoán ráo một đời không sai. Ai muốn xem việc hò-hán, già-trach, tú-ticc hay là muốn cho buôn-bán phái-tai, công-danh quan-lộc, thì yêu cung thông các ván-hai có thể chi-diễn đều có thể đoán trước được cõi mưu-diễn không sai-mot.

Nay kính bách

Chủ-nhân: **THÀNH-CỐC-TÚ**
40, Phố hàng Bông-dêm Hanoi

KHẨU GIÁ CỰC NỘI HOA CƠM
LỊCH SỬ CỰC DUNG PHẨM
SAY ĐỘ NƯỚC CƠM HOA THIẾU

BÁI LY BỘC QUYỀN RONDON & CO LTD 21 RUE JULES PERRY, HANOI

**PHUC
LONG**

(tức là nhà PHUC-THÀNH cũ)

Ở số 43, Phố hàng Đầu, Hanoi — Tel. 251

Mua bún từ 10 cái giờ lên có giá riêng.

Thủy Hử*Nguyễn - Đỗ - Mục dịch
Nhà in Tân-Dân xuất-bản*Mời ra số
1514 hồi đầu đóng thành quyển thứ nhất,
226 trang lớn, rât đẹp, giá bán 0\$60**Tam Quốc**TOÀN BỘ 6 CUỐN
gần 2.000 trang

TAM-QUỐC TOÀN-BỘ LÀ MỘT BỘ
SÁCH QUÍ, CÁC NGÀI NÊN MUA NGAY
KÈO HẾT. Mỗi Bộ Bán 4\$80, AI Ở
XA GỒI 5\$00 (CÁ CUỐC) VỀ NHÀ IN
TÂN-DÂN 93, PHỐ HÀNG BÓNG, HANOI

Tam-hùng chè-dò

(Le Triumvirat)

Bà thử hàng của hiệu Văn-hòa phát-hành, thứ náo cũng có giá-trí đặc-biệt, nên có thể gọi là tam-hùng.

Dàn Linh-bùa đặc, có 5 hàng, từ 5 xu đến 0\$50.

Dàn Linh-bùa n主公, chỉ ra một hàng 0\$15.

Brillantine Văn-hòa (trong sach, chất dẻo
mà mịn, vuốt tóc rất tươm và đậm mà không
nhẹp, dùng trong 48 giờ mà tóc vẫn không xơ).

Giá bán: . . . . . 0\$40 một lô

Lâm-dai-ly và mua bún, hoa-hồng rất
lâu.

Tổng-Dai-ly:

Tại Nam-dinh, Thái-bình, Ninh-bình :

Thành-Chương, 4 phô hàng Sát-Nam-dinh

Tại Hanoi, Haiphong và các hòn đảo-ký :

M. Truong-trong-Binh, Office Indochinois

de Travail, 81, phô hàng Long, Hanoi.

Tổng-phát-hành

VĂN-HÒA

(Mme TRẦN-THỊ-NHƯ-MÃN)

27, Rue Giả-long — Hué

HIỆU THUỐC TÔ NHẤT ĐÔNG-DƯ'O'NG

Pharmacie

Chassagne

Chủ nhân: Ông LAFON và Ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỬA GỒ-ĐÀ VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIẾM)

Bản hiệu có bán:

Thuốc chè theo đơn của Quan Bác-Sỹ
Thuốc chè-sản chữa dù các bệnh
    Các đồ buộc thương-tích
    Các khí-cụ để làm thuốc
    Các chất hóa-học
Các đồ trang-sức như phân, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT
VÀ THƯỢNG HẢO-HẠNG.
THUỐC BÁN RẤT CHẠY
NÊN BAO GIỜ CÙNG MỚI.

Tiếp đãi bạn hàng một cách rất ân-cần.
Ở xa viết thư về sẽ trả lời ngay.
Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.